

Budsjett 2018

Økonomiplan 2018 - 2021

**FOLLDAL
KOMMUNE**

Innhold

1. Forord.....	2
2. Innledning/sammendrag.....	4
3. Kommunens rammebetingelser.....	5
4. Generelt om kommunens drift.....	13
5. Rådmann, ramme 100 – 199.....	17
6. Skole, ramme 200 – 230.....	20
7. Barnehage, ramme 245.....	26
7. Helse, rehabilitering og omsorg, 300-317 og 370 - 391.....	29
8. NAV Folldal, ramme 340-341 og 350 – 359.....	37
9. Service og kultur, ramme 400 – 499.....	40
10. Teknisk, landbruk og utvikling, ramme 5000 – 7500.....	44
10. Interkommunale ordninger.....	47
11. Driftsstøtte fra kommunen.....	48
12. Investeringer.....	49
13. Investeringer, kommentarer til tiltakene.....	49

1. Forord

Økonomiplan og budsjett er en plan for bruk av kommunens ressurser, og viser kommunens satsningsområder og prioriteringer. Planen skal bidra til at kommunen når sitt hovedmål:

Folldal kommune skal tilby riktige, gode og kostnadseffektive tjenester til innbyggerne, slik at den enkeltes rettigheter ivaretas. Folldal kommune skal være en skapende kraft for nyskaping og allsidig videre utvikling.

Folldal kommune reviderte kommuneplanen i 2011. Kommunestyret har valg å ikke revidere samfunnsdelen i denne kommunestyreperioden. Økonomiplanen og budsjettet bygger på de valgte satsningsområdene i planene, slik at disse i så stor grad som mulig kan realiseres. Hovedmålene i gjeldene kommuneplan (samfunnsdel) er:

- Økt bolyst og tilflytting
- Bærekraftig næringsliv og landbruk
- God velferd
- Utvikle statusen som nasjonalparkkommune
- Positiv omdømmebygging

Folldal kommune sin **visjon** er "Lys i alle grender, folk i alle hus".

Årsbudsjettet for 2018 er utarbeidet i henhold til kommunelovens bestemmelser (jfr. Kommuneloven §§ 45 og 46) og kommunens økonomireglement. Økonomireglementet ble sist vedtatt i K-sak 50/16, 13.10.2016.

Utgangspunktet for budsjettet 2018 og økonomiplan 2018 – 2021 er kommuneplanen, økonomiplanen for perioden 2017 – 2020 og forslag til statsbudsjett. Kommunebarometeret for Folldal og KOSTRA tall gir oss også gode indikatorer i forhold til kvalitet, ressursbruk og demografisk utvikling i arbeidet med budsjett og økonomiplan.

Økonomiplanen for perioden 2018-2021 gir mer langsiktige føringer for endringer som kan komme i perioden. Økonomisk handlingsfrihet handler om mer enn at folkevalgte har mulighet til å påvirke økonomiplan og budsjett. Økonomisk handlingsfrihet handler vel så mye om hvordan kommunen kan opprettholde og videreutvikle et godt tjenestetilbud til innbyggerne. Knappe ressurser totalt sett betyr et fortsatt behov for stram, men realistisk økonomiplanlegging. Økonomiplanen for 2018 – 2021 er det viktigste dokumentet i styringsprosessen med å identifisere, vedta og gjennomføre de endringer som skal ha effekt i inneværende og neste kommunestyreperiode.

Erfaringene fra 2017 viser at den stramme budsjetteringen må kombineres med avsetninger til disposisjonsfond og streng budsjettdisiplin. Budsjettjusteringer som ble foretatt i 2017 viser at mye av det som var avsatt til disposisjonsfond i 2016 ble brukt. Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet og bør i henhold til teknisk beregningsutvalg være på minimum 1,75 %.

Netto driftsresultat var for 2016 på 1,5 %. Det er betydelig under gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 2, som er 3,3 %.

Saldo disposisjonsfond i balansen etter dette er kr 11.863.000,-. Dette gjør at kommunen fortsatt er sårbar i forhold til uforutsette utgifter.

Som særlige utfordringer for kommunen i 2018 er:

- Fortsatt store endringer i alderssammensetningen
- Utviklingsprosjekt og endringer i omsorgstjenesten.
- Arbeidskraftbehov og rekruttering
- Fraflytting

Hovedutfordringene i budsjettet for Folldal kommune for 2018 tilsvarer utfordringene fra inneværende år:

- Et budsjett som er i balanse
- Et budsjett som er nøkternt, og som samtidig ivaretar våre forpliktelser overfor innbyggerne på en god måte
- Et budsjett som legger opp til et driftsnivå som samsvarer med de inntektene kommunen har.

Budsjettet gir kommunen fortsatt en mulighet til å videreutvikle kvaliteten på tjenestene i Folldal kommune.

Rådmannen har med dette gitt sine tilrådinger. Det er formannskapet som legger budsjett og økonomiplan fram for kommunestyret. Eventuelle endringer må ha realistisk inndekning.

2. Innledning/sammendrag

Brutto investeringsramme foreslås til kr 11 447 000,- for 2018. Investeringene som foreslås i 2018 er i hovedsak knyttet til vann og avløp, veger, oppussing av bygg, nødstrøm og bredbånd.

Det samlede låneopptaket til Folldal kommune kommer med disse tiltakene på 133,6 mill. kr totalt pr 31.12.2017.

Videre utbygging innenfor pleie og omsorg vil prege kommunens økonomi framover. I økonomiplanperioden legges det frem et forslag til investeringer som innebærer andre trinn på den planlagte utbyggingen av plasser for heldøgns omsorg.

Administrasjonen foreslår å videreføre den styrkede driftsrammen i HRO. Sterkere satsing på hverdagsrehabilitering og fortsatt deltagelse i velferdsteknologiprojekt i 2018 vil sette oss i stand til på sikt å utnytte de samlede ressurser på en måte som vil være bedre for brukere av tjenestene.

Når den økonomiske handlingsfriheten oppleves liten over tid er det viktig å fortsette jobben for et godt arbeidsmiljø med god forankring av et felles verdigrunnlag. Kommunens verdigrunnlag er:

Faglig
Jordnær
Engasjert
Lojal, og med
Latter

Endringer i oppgaver og rammer fra staten:

Opptappingsplan for rusfeltet.

Opptappingsplan for rusfeltet (2016 – 2020) skal bidra til en forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på rusfeltet.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser.

I årene som kommer vil det være behov for å øke kapasiteten av heldøgns omsorgsplasser i kommunene. Fra og med 2021 vil denne ordningen kun gjelde for netto tilvekst.

Dagaktivitetstilbud for personer med demens.

Regjeringen varsler at kommunene vil få en plikt til å tilby et aktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens gjeldende fra 01.januar 2020.

Grunn-, videre- og etterutdanning i omsorgstjenestene.

Økt kompetanse er viktig for å utvikle god praksis og sikre trygge og gode tjenester tilpasset den enkeltes behov.

Tidlig innsats i barnehage og skole.

For å legge til rette for at alle barn kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole, har regjeringen sendt på høring et forslag om å lovfeste en plikt for barnehageeiere og skoleeiere til å samarbeide om denne overgangen.

Barnevern

200 mill. kroner av forslaget til vekst i frie inntekter til kommunene begrunnes med forebyggende tiltak for barn, unge og familier. Dette vil være med på å ruste kommunene for et større ansvar på barnevernsområdet i forbindelse med barnevernreformen. Samtidig underbygger det regjeringens prioriterte satsinger innenfor arbeid med psykisk helse, rus og opptrappingsplanen mot vold og overgrep, og det åpner også for at kommunene kan prioritere ytterligere satsing på helsestasjons- og skolehelsetjenesten i 2018.

Midlene fordeles etter samlet kostnadsnøkkel. Kommunene skal forberedes på økt ansvar gjennom en langsiktig kompetansestrategi der bedre videreutdanning er et av satsingsområdene.

Digitalisering av kommunal sektor.

Staten har lagt inn 125 millioner til felles finansieringsordning for kommunale digitaliseringsprosjekter. Prosjektene skal være initiert og styres av kommunene selv. KS vil ha en sentral rolle i dette arbeidet, og det forventes at kommunene bidrar med kr 20,- pr innbygger. Det er utviklet en egen felles digitaliseringsstrategi som et utgangspunkt for kommunenes arbeid.

Kommunale vigsler.

Overføringen av oppgaven fra domstolene til kommunene vil skje fra 1. januar 2018.

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

Den demografiske utviklingen i Folldal tilsier at det i løpet av økonomiplanperioden bør brukes mindre ressurser i skole og barnehage, og mer i pleie og omsorgstjenesten.

Det er også en forventning i samfunnet om at offentlig forvaltning tar grep i forhold til klimautfordringene. Kommunens klima og energiplan har blitt fulgt opp med store investeringer for å få mer energivennlige bygg, samtidig som kommunen får tatt etter noe av vedlikeholdsetterlepet.

Teknologiutvikling fører til at man kan jobbe annerledes og smartere. Digitalisering blir satt på dagsorden i forhold til store deler av kommunens tjenesteproduksjon. Elektronisk kommunikasjon for bl.a. å søke om tjenester, kontakt med saksbehandler, velferdsteknologi og moderne konferanseutstyr fører til endringer i måten man jobber på.

3. Kommunens rammebetingelser

Demografi, kilde SSB.

Folkemengde 1. januar og endringer i kalenderåret. Endringer for hele 2017 er ikke publisert.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Folkemengde	1641	1654	1631	1597	1592	1577
Fødte	21	14	12	10	10	0
Døde	16	18	29	20	24	0

Fødselsoverskudd	5	-4	-17	-10	-14	0
Innflyttinger	61	55	56	76	56	0
Utflyttinger	53	74	73	71	57	0
Nettoinnflytting	8	-19	-17	5	-1	0
Folketilvekst	13	-23	-34	-5	-15	0

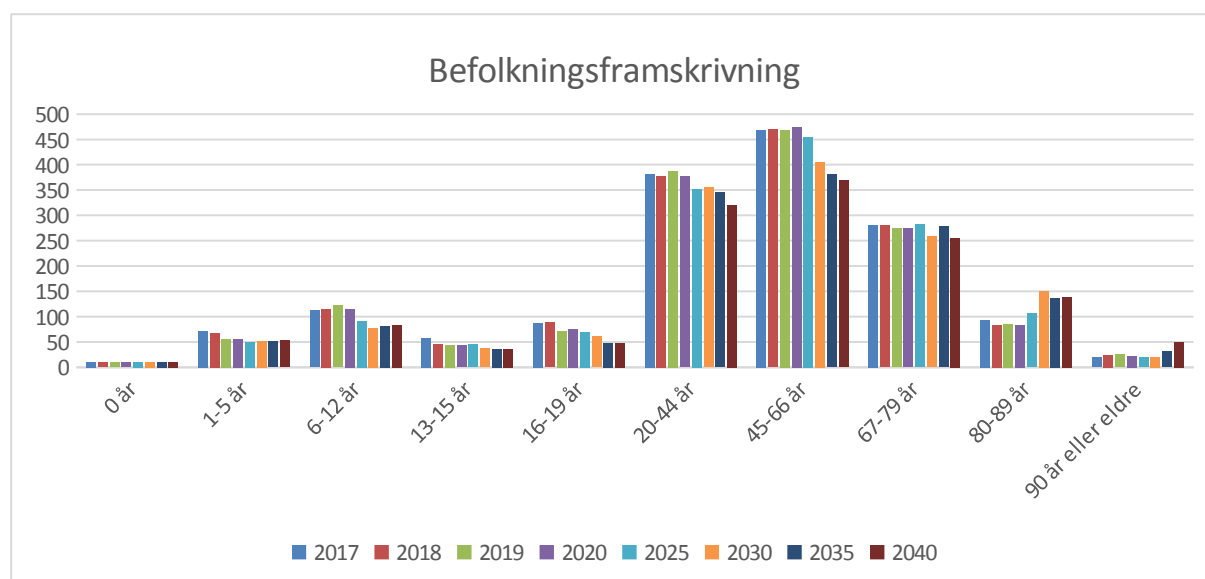
Oppstillingen under viser utvikling 1. og 2. kvartal 2017.

	2017K1	2017K2
Folketalet ved inngangen av kvartalet	1577	1588
Fødde	2	3
Døde	4	4
Fødselsoverskot	-2	-1
Innvandring	7	2
Utvandring	0	0
Innflytting, innalandsk	13	10
Utflytting, innalandsk	7	9
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	13	3
Folkevekst	11	2
Folketalet ved utgangen av kvartalet	1588	1590

Oppstillingen under viser befolknings framskrivninger for Folldal kommune fordelt på aldersgrupper fram til 2040:

	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0 år	10	9	9	9	10	10	10	10
1-5 år	72	68	56	55	50	52	51	53
6-12 år	112	115	122	115	91	77	82	83
13-15 år	57	46	44	43	45	37	36	36
16-19 år	87	88	72	76	70	61	47	47
20-44 år	382	378	388	377	352	355	345	320
45-66 år	469	470	469	475	455	405	381	369

67-79 år	281	280	274	274	282	258	278	256
80-89 år	93	83	85	84	106	150	136	138
90 år eller eldre	19	24	25	22	19	20	31	50

Blant de sysselsatte er det følgende statistikk over arbeidsplasser:

Arbeidssted – arbeidsplasser i Folldal kommune, ansatte kan være bosatt i andre kommuner

Bosted – bosatt i Folldal og har arbeid, kan jobbe i andre kommuner.

	2012	2013	2014	2015	2016
Sysselsatte med bosted Folldal					
Menn	472	465	455	427	408
Kvinner	376	372	374	363	363
Total	848	837	829	790	771
Arbeidssted Folldal					
Menn	345	333	337	315	295
Kvinner	317	317	335	316	318
Total	662	650	672	631	613
	Sysselsatte	Pendler inn	Pendler ut	Arbeidssted Folldal	
Menn:					
2013	465	25	157	333	
2014	455	25	143	337	
2015	427	23	135	315	

2016	408	23	136	295
Kvinner:				
2013	372	19	74	317
2014	374	29	68	335
2015	363	22	69	316
2016	363	24	69	318

Ytterligere statistikk over bransjer og aldersfordeling på sysselsatte finnes på Røros Næringshage sin hjemmeside.

<http://www.roroshagen.no/om-oss/dokumentarkiv/> .

Frie inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (fra private og foretak), momskompensasjon og andre ikke øremerkede statlige tilskudd, og er hovedfinansieringskilden for driftsrammene.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jevne ut kommunenes (og fylkeskommunenes) forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Ved fordeling av rammetilskudd tas det hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes kostnader («utgiftsutjevning») og ulikheter i skatteinntektene (skatteutjevning). Folldal kommune er en «skattesvak» kommune. Det vil si at skatteinntektene er under landsgjennomsnittet. Vi blir med denne ordningen kompensert for noe av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Dette finansieres ved at kommuner med skatteinngang over landsgjennomsnittet blir trukket tilsvarende.

Finansieringssystemet har også en ordning som i noen grad skal skjerme kommunene for brå svingninger i rammetilskuddet. Ordningen kalles inntektsgarantiordningen (INGAR), og denne tar utgangspunkt i den korrigerte veksten i rammetilskuddet på landsbasis sett opp mot endringene i den enkelte kommune.

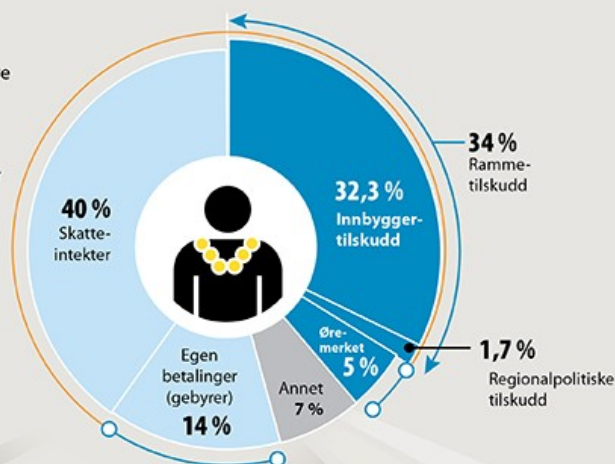
Omlegging av kommunenes inntektssystem fra 2017 ga små utslag for Folldal kommune, da det nye inntektssystemet skjermer kommuner med spredt bosetting og store avstander. Justering av kriteriedataene har heller ikke gitt noen store utslag.

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

Regjeringen legger opp til en vekst i de frie inntektene i kommunesektoren i 2018 på 4,6 milliarder kroner.

Regjeringen mener dette gir kommunene et godt handlingsrom for å kunne gi bedre tjenester til innbyggerne og skape gode lokalsamfunn. Regjeringen legger til grunn ytterligere effektivisering av kommunal sektor.

Regjeringens budsjettforslag legger til rette for tidlig innsats i skolen og et bedre tilbud til rusavhengige og brukere som trenger habilitering og rehabilitering. Det er også forventninger om ytterligere digitalisering av kommunal sektor.

Inntekter fra eiendomsskatt og konsesjonskraft inngår ikke i anslaget på frie inntekter på kommunenivå.

Skatt og rammetilskudd

Det foreslås at den kommunale skattøren for 2018 settes til 11,8 %, uforandret fra 2017.

Tabellen nedenfor viser utvikling i de frie inntektene de siste årene.

Tall i 1000 kr								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rammeoverføringer	52389	55581	57657	60141	59244	60379	66053	66357
Inntektsutjevning	8733	9365	10708	10473	10256	10979	11220	11707
Skatt	25879	27123	28199	28060	28771	31501	32091	32824
Eiendomsskatt	3600	3891	4789	5311	5702	5483	4932	4677
Konsesjonskraftinntekt								300

	1850	2000	1200	1470	1400	1200	732	
	92451	97960	102553	105455	105373	109542	115028	115865
2017 - revidert budsjett								
2018 - budsjett								
Samhandlingsreformen, frie inntekter fra 2012 - 2.265.000,-.								
Samhandlingsreformen, frie inntekter utgår fra 2015 - 2.277.000								

Eiendomsskatt

Folldal kommune innførte eiendomsskatt på verk og bruk i 1989.

I 2010 innførte kommunen eiendomsskatt i hele kommunen. Den alminnelige skattesatsen er på 7 promille. For bolig og fritidseiendom i budsjett 2018 og økonomiplan for 2018 – 2021 legges det til grunn at eiendomsskattesatsen for bolig og fritidseiendom holdes uendret, 5,5 promille. Denne skattesatsen legges til grunn for administrasjonens forslag til budsjett 2018.

Den største delen av inntektsgrunnlaget for eiendomsskatt for verk og bruk i Folldal kommune er knyttet til kraftanlegg. For 2018 er eiendomsskatt fra kraftanlegg redusert med kr 255.000,-. (For 2017 kr 567.000, på 2 år reduksjon kr 822.000)

Eiendomsskatten på kraftanlegg beregnes ut ifra skattegrunnlag som fastsettes på bakgrunn av strømpris siste 5 år (nedgang i strømprisen fører til lavere skattegrunnlag) og kapitaliseringsrenten (reduseres kapitaliseringsrenten går skattegrunnlaget opp). Kapitaliseringsrenten har stått uendret i mange år, til tross for at rentenivået har vært fallende i flere år og nå er på rekordlavt nivå. Regjeringen bruker her en kapitaliseringsrente på hele 4,5 %. LVK protesterer på vegne av medlemskommunene mot dette, man har så langt ikke blitt hørt. LVK har bedt om at ny kapitaliseringsrente for beregning av vannkraftanleggene settes til 3%. Dette ville gitt en nøktern, forsvarlig og langsiktig anslag på den reelle formuesverdien.

Det er kommunestyret som fastsetter eiendomsskattesatsene i sitt vedtak om budsjettet hvert år. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen sine skattevedtekter.

Utvikling av eiendomsskatt 2016 - 2018

Eiendomsskatt Bolig/ Fritid						
Eiendomsskatt næring						
Eiendomsskatt Verk og bruk - ekskl k						
Eiendomsskatt verk og bruk, kraftanl						
Eiendomsskatt ubebygd tomt fritid						

Foreslåtte endringer i økonomiplanperioden.

Regjeringen foreslår å fjerne adgangen til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner. Teknisk gjøres dette ved at eiendomskategorien «verk og bruk» fjernes fra eiendomsskatteloven (for vannkraftanlegg blir det ingen endring, her skal både verdsettelse og beskatning fortsette som tidligere). Alle andre typer anlegg som i dag er verk og bruk, vil etter forslaget være alminnelig næringsseiendom.

Forslaget innebærer at alle infrastrukturanlegg (kraftnett, telenett, bredbåndsnett, fjernvarmenett osv) i all hovedsak fritas for eiendomsskatt.

Regjeringen foreslår endringer i kommunenes adgang til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonslinjer i kraftanlegg. Forslaget går ut på at produksjonslinjer skal anses som en del av kraftanlegget de betjener, og det vil følgelig ikke være anledning til å skrive ut særskilt eiendomsskatt på disse produksjonslinjene. Produksjonslinjene beskrives som linjene som mater kraften inn i overføringsnettet fra kraftanlegget.

Det er foreslått overgangsregler som skal gi en trinnvis reduksjon i skatteinntektene over 5 år fra og med 2019. KS mener det bør nedsettes et bredt sammensatt lovutvalg hvor kommunesektoren er representert, før så vesentlige endringsforslag framlegges for Stortinget.

Ved å ta utgangspunkt i dagens takster for slike anlegg i Folldal, vil kommunens skatteinntekter reduseres med ca kr 433.000,- årlig (hos oss gjelder dette teleanlegg og overføringsanlegg). Det er da ikke tatt hensyn til trinnvis reduksjon.

Det bør i denne sammenheng nevnes at Folldal kommune skal gjennomføre ny hovedtaksering for eiendomsskatt og omtaksere alle eiendommer i løpet av 2019. Nye takster vil gjelde fra og med 2020. Regjeringens forslag gjør at vi ikke vil få samme økonomiske uttelling i eiendomsskatteinntekter etter omtaksering, som vi ville fått ved videreføring av dagens regler. Det er helt umulig å anslå hva et slikt inntektstap eventuelt ville bli.

Konsesjonskraftsinntekter

Konsesjonskraftsinntektene til Folldal kommune følger svingningene i strømprisen. Disse har vært variable også i 2017.

For budsjettåret 2018 legges det til grunn et inntektsgrunnlag med en økning på 254 000,- i forhold til 2017. Dette er gjort ut fra prognoser fra Ishavskraft pr 30.10.2017. Totalt estimeres med 1,0 MNOK i konsesjonskraftsinntekter i budsjettet for 2017.

Rentekompensasjon for investeringer og andre frie inntekter

Rentekompensasjon for investeringer

Folldal kommune søker i budsjettåret om rentekompensasjon for låneopptak knyttet til skole og omsorgsboliger.

Skole

Investeringer i forbindelse med ny skole (nytt bygg) fra 01.01.09. Beregnet rentekompensasjon av kr. 5.635.000 gir en kompensasjon på kr 105.000,-.

Omsorgsboliger

13 omsorgsleiligheter ferdigstilt 2000 og 1 sykehjemsplass ferdigstilt 2003. Årlig kompensasjon kr.318.000,-.

Øremerkede tilskudd.

Ressurskrevende helse- og omsorgstjenester

I forslaget til statsbudsjett 2018 økes innslagspunktet for statlig toppfinansiering med 50.000 kroner ut over anslått lønnsvekst. Nytt innslagspunkt for ordningen blir dermed 1 235 000 kroner. Over innslagspunktet dekkes 80 % av lønnsutgiftene.

Flyktninger. Regjeringen foreslår et samlet tilskudd over 5 år på kr 804 000,- for enslige voksne og kr 754 100,- for personer i familie.

Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift

Lønns- og prisvekst

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2017 - 2018 til 2,3 %, og er nedjustert med 0,2 % i forhold til 2016-2017. Kommunal deflator er sammensatt av lønnsveksten og prisveksten på varer og tjenester.

Folldal kommune kompenserer ikke for noe prisøkning i driftsbudsjett 2018.

I lønnsbudsjettet til Folldal kommune er alle sentrale og lokale tillegg gitt i 2017 lagt inn. Ytterligere lønnsvekst i 2018 er lagt inn med 1,4 % (2,6 % fra mai). Det er ikke lagt inn kompensasjon for prisvekst og alle enheter har kuttet sin ramme med 1%.

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene

I budsjettforslaget er normalpremien for pensjonsutgiftene, basert på aktuarberegninger av KLP / Statens pensjonskasse, lagt til grunn. Beregningene gir følgende beregningsstaser for 2018:

- KLP (fellesordningen) 20,0 % av brutto lønnsutgift (2017 – 20,5 %)
- KLP (sykepleierordningen) 19,5 % av brutto lønnsutgift (2017 – 19,5 %)
- STP (undervisningspersonell) 11,3 % av brutto lønnsutgift (2017 – 10,25%)

Premieavvik, pensjon er stipulert å gi kommunen en inntekt for 2018 på kroner 3.784.000,- (2017 – 3.230.000,-).

Akkumulert premieavvik pr 31.12.2018 er stipulert til:

- Statens pensjonskasse - 0,6 MNOK
- KLP 12,9 MNOK

Arbeidsgiveravgift

Folldal kommune er i en sone med 6,4 % i arbeidsgiveravgift.

I tråd med kommunens økonomireglement § 4 vedtas årsbudsjettet på overordnet nivå pr. enhet etter den styringsmodellen som Folldal kommune har valgt. Endringer i forhold til forrige års budsjett skal omtales.

Tallene presenteres på artsnivå per enhet i vedlegg Hovedtall. Artsgruppene er satt sammen etter følgende tabell.

101-108 Lønn	Lønn og refusjon sykepenger
109 Sos utgifter	Pensjon, arbeidsgiveravgift og premieavvik pensjon
110-128 Varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon	Kjøp av varer og tjenester til egen tjenesteproduksjon (f eks energi, skolemateriell, matvarer, porto, telefon, kopiering, drivstoff, forsikringer, kurs, konsulent)
130-139 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	Kjøp av tjenester, f eks barnevern, omsorgstjenester i annen kommune, PPT, legevakt, MHBR, FIAS, Regionrådet, FARTT, innkjøpsordningen, krisesenter osv
140-149 Overføring til stat, fylke, kommune og andre	Utbetaling av tilskudd lag og foreninger, kirke og trossamfunn, frivillighetssentralen, mva-kompensasjon (0-

	spill – inntekter)
150-158 Finansutgifter	Renter, avdrag, avsetninger til fond (bl a. disposisjonsfond, integreringsfond osv)
159 Avskrivninger	Avskrivninger. Avskrivninger er et 0-spill i kommunalt regnskap med unntak av ved beregning av selvkost hvor kostnaden blir tatt med.
160-169 Salgsinntekter	Salg av varer og tjenester
170-178 Refusjoner	Tilskudd fra stat, fylkesmann, fylke, kommuner
180-189 Overføringer fra stat, fylke, kommuner og andre	Skatt, rammeoverføringer, inntektsutjevning, eiendomsskatt, inntekter mva-kompensasjon, konsesjonskraftinntekter, Integreringsmidler
190 Finansinntekter	Renteinntekter og utbytte
191-198 Finanstransaksjoner	Bruk av fond (bl. a. disposisjonsfond, integreringsfond osv.). Bruk av lån, avdrag.
199 Motpost avskrivninger	Motpost avskrivninger. Avskrivninger er et 0-spill i kommunalt regnskap.

4. Generelt om kommunens drift

Måling av oppnådde resultater

Kommunebarometeret.

Kommunebarometeret er en årlig rangering av alle kommuner som foretas av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder. Folldal kommune ble rangert som nr. 162 i Kommunebarometeret i 2016. Kommunebarometeret måler kvaliteten på mange av tjenestene, og de økonomiske resultatene.

Folldal kommunes plassering over tid.

	2010	2011	2012	:
Totalplassering (rapportert)	290	28	247	
Totalplassering (oppdatert/sammenliknbar)	191	157	192	
Uten hensyn til økonomiske vilkår	179	140	192	

Plassering innen sektorene.

Plassering	2010	2011	2012	:
Grunnskole	67	94	81	
Eldreomsorg	334	71	240	
Barnevern	393	409	347	
Barnehage	166	26	424	
Helse			144	
Sosial	80	66	104	
Kultur		299	179	
Økonomi	287	184	213	
Kostnadsnivå		296	293	

Folldal havner nesten i toppsjiktet innen sosialtjenesten og den lavt vektete sektoren saksbehandling. Folldal har ingen andre Topp 100-plasseringer, men kommer ganske godt ut innen grunnskole og vann, avløp og renovasjon. Nøkkeltallene som trekker mest ned er innen barnehage og miljø og ressurser.

Sentrale KOSTRA tall for kommunen.

<http://www.ikostra.no/Kommune/Detaljer?kommunenr=0439&aar=2016>

Linken over fører til Telemarksforsknings sammenstilling av Folldal kommunes nøkkeltall fra KOSTRA i perioden 2013 t.o.m. 2016, sammenlignet med landet og KOSTRA gruppe 2.

Brukerundersøkelser.

Brukerundersøkelser gir oss muligheter til å identifisere hvor vi har best potensiale for kvalitetsutvikling.

- Skolen gjennomfører årlig undersøkelser blant elever og foreldre.
- Barnehagen gjennomfører brukerundersøkelse blant foreldrene årlig.
- Ung data. Gjennomføres hvert tredje år. Første gang i 2015. Vil bli gjennomført i 2018.
- NAV. Egne årlige brukerundersøkelser

Når man velger kvalitetsindikatorer er det viktig at man velger indikatorer som kan måles over tid. Enten ved at tallene er å finne i kostra (SSB), at man har interne rutiner for registrering eller ved at man har undersøkelser som gjentas regelmessig.

Internkontroll

Folldal kommunes internkontroll bygger på COSO-rammeverket. Rammeverket er sammensatt av tre målsettinger og fem komponenter. De tre målsettingene er målrettet og kostnadseffektiv drift, pålitelig regnskapsføring og overholdelse av lover og regler.

Kommunens system er etter dette inndelt i følgende hovedområder:

Overordnet ledelseskontroll	
STIKKORD:	HOS OSS ER DET:
Organisering/roller, ansvar	Organisasjonskart, delegeringsreglement m.m.
Etikk	Etiske retningslinjer
Styring og kontroll	Risiko- og målstyring
Støtteprosesser	
Økonomi og finans	Styringsdokumenter som økonomireglement, finansreglement m.m.
Personal	Personalpolitiske retningslinjer m.m.
Innkjøp	Innkjøpsreglement
IKT	Strategisk plan for IKT
Kjerneprosesser	
Saksbehandling og myndighetsutøvelse	Styringsdokumenter med roller og ansvar og krav til aktiviteter, prosesser og kontroll. Rutiner/system som sikrer etterlevelse av krav, herunder internkontrollkrav i lovgivningen
Tjenesteproduksjon	
Prosesser for å sikre etterlevelse	
Informasjon og kommunikasjon	Internkontrollkrav er kommunisert til målgruppen. Nødvendig opplæring er gitt. Ledelsen følger opp, overvåker og håndhever etterlevelsen.
Opplæring	
Oppfølging og overvåkning	
Håndheving	

Internkontroll - HMS

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid(HMS) i virksomheter (internkontrollforskriften) sier at virksomheter plikter å sørge for systematisk oppfølging av krav regelverket stiller til HMS i den enkelte virksomhet. Dette gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres representanter. Hensikten med systemet er å sikre at problemer oppdages og tas hånd om i tide. Internkontroll er kvalitetssikring. Folldal kommune har internkontrollsystem i dag. I 2015 anskaffet kommunene digitalt internkontrollsystem. Det er nå tatt i bruk i de fleste enhetene.

Høsten 2015 startet arbeidet med å revidere kommunens arbeidsgiverstrategi. Tidligere strategidokument er fra 1999 og modent for oppgradering. Arbeidet med arbeidsgiverstrategi gjøres innenfor de rammene kommunen allerede har, og vil nødvendigvis ta noe tid. P.g.a. vakanse er prosjektet forsinket, og vil bli jobbet videre med i 2018.

Nærvær/fravær.

Medarbeidere er i de fleste sammenhenger den viktigste faktoren i forhold til vår evne til å løse oppgavene som forventes. Ut fra dette er fravær/nærvær en viktig indikator som følges nøye. Målet for Folldal kommune for 2018 er at det totale sykefraværet skal være under 6,3 %.

Fraværet svinger, og i de siste årene har gjennomsnittet i året vært på:

2013: 6,8 %

2014: 6,4%

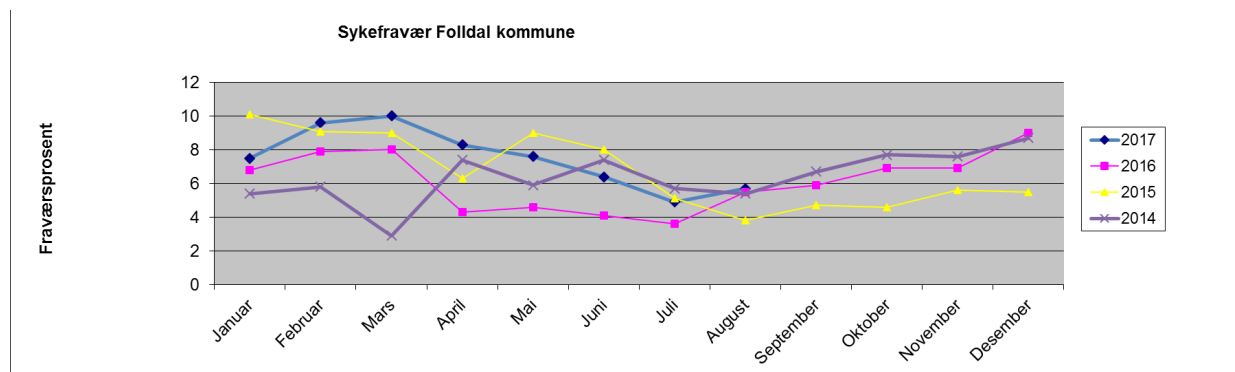
2015: 6,6 %

2016: 6,3 %

2017 (januar – august) 8,1 %

Et sykefravær på 6,3 pst gir et fravær på om lag 2300 dagsverk per år.

Det er den enkelte enhet som har hovedansvaret for å jobbe for måloppnåelse og oppfølging av resultater. Oppfølging av nærvær er også knyttet opp mot kommunens arbeid med IA-avtalen. Fra 2015 er IA-team lagt inn under arbeidsmiljøutvalget.

For de tre største enhetene legges sykefraværet frem totalt pr år. For 2017 legges sykefraværet fra januar - august.

ENHET	2015	2016	2017 1. og 2. tertial
Skole	3,4	4,1	4,8
HRO	8,1	7,5	6,7
Barnehage	11,5	7,8	8,8

Det egenmeldte fraværet isolert sett utgjør så langt i 2017 510 dager mot 558 dager i samme periode i 2016.

Mål for interne prosesser og medarbeidere:

Folldal kommune skal arbeide aktivt for å etablere en bedriftskultur som tar vare på og stiller krav til de ansatte, og som samtidig stimulerer til rekruttering og videreutvikling.

Medarbeidertilfredshet

I Folldal kommune er det et mål at alle faste medarbeidere skal ha tilbud om en medarbeidersamtale årlig. Med våre etiske retningslinjer og verdigrunnlaget for kommunen som bakteppe skal samtaler bygge på gjensidighet og tillit.

Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR ble gjennomført første gang i 2016. 10-FAKTOR bygger på omfattende forskning om effektiv ledelse og gode virkemidler for å motivere medarbeidere og hente ut best mulig ytelse.

Følgende ti faktorer er avgjørende for utvikling av god ledelse og et godt arbeidsmiljø.

1. Oppgavemotivasjon (indre motivasjon) - motivasjon for selve oppgavene
2. Mestringstro - tiltro til egen jobbkompetanse
3. Opplevd selvstendighet (autonomi) – opplevd tillit og mulighet til å jobbe selvstendig
4. Bruk av kompetanse (kompetansemobilisering) – opplevd bruk av egen kompetanse
5. Mestringsorientert ledelse - ledelse med vekt på å gjøre medarbeiderne best mulig ut fra sine forutsetninger

6. Rolleklarhet – tydelig kommuniserte forventninger
7. Relevant kompetanseutvikling
8. Fleksibilitetsvilje – villighet til å være fleksibel på jobb
9. Mestringsklima - kultur for å samarbeide og gjøre hverandre gode
10. Nyttemotivasjon (prososial motivasjon) – ønske om å bidra til nytte og måloppnåelse for andre

Undersøkelsen skal gjentas annet hvert år, og vil bli gjennomført i 2018.

Kompetanse

”Rett kompetanse, på rett plass, til rett tid” er viktig for tjenesteytingen i kommunen. For Folldal kommune er det et mål at vi kontinuerlig har et % -vis antall medarbeidere med relevant fagutdanning. Måloppnåelse leses fra vårt personalsystem og kommenteres i årsmeldingen. Desentralisert utdanning i regionen, tilbud om fagutdanning for voksne i regionen og tilbud om deltidsstudier er viktig for å nå disse målene. I tillegg kommer krav til kompetanse ved nye tilsetninger. Gjennom kompetanseregistrering i personalsystemet HRM, vil kommunen få en bedre oversikt over den kompetansen som til enhver tid er i organisasjonen.

Folkehelse/Frisklivssentral:

Folkehelse har fokus på allsidig lavterskel aktivitet for alle aldersgrupper.

Det vil i 2018 bli videreført tilbud om «**Fysak-kasser**» - 10 turmål rundt om i bygda, med bok hvor deltakerne kan skrive navnet sitt, og bli trukket ut som heldige vinnere av en premie.

«**Rusle og tusle**» har ca 15 turer med kjentmann og turleder gjennom sommeren. Her har kommunen et godt samarbeid med Folldal Turlag. Om lag 15 personer deltar i gjennomsnitt ukentlig.

«**Stolpejakten**» hadde i 2017 450 deltakere, og vil bli videreført i 2018. Stolpejakten gjennomføres som et godt samarbeid med kommunen, idrettslaget og turlaget.

Frisklivssentralen tilbyr grupper to ganger per år, i 3-månedersperioder. Samtaler, trening, kostholdsveiledning og røykeslutt er noe av innholdet i gruppene. For de som har sluttført en periode, tilbys vedlikeholdstrening. For 2018 planlegger vi å videreføre disse tilbudene.

5. Rådmann, ramme 100 – 199

Alle tall i 1000 kr

Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021
17 420	19 110	13 692	13 692	13 692	13 692	13 692

Avskrivninger på 6 300 000,- er tatt ut av ramma fra 2018.

I rammen til rådmannen ligger følgende tjenester/ansvarsområder:

Tjeneste	Målgruppe
----------	-----------

Politisk aktivitet, herunder formannskap, kommunestyre og komiteer, eldreråd, råd for funksjonshemmede, kulturvernrådet, barne- og ungdomsrådet og administrasjonsutvalg. Godtgjøring til politikere og politiske partier	Interessenter for rådmannens ramme er politiske partier, befolkningen generelt, lag og foreninger, medarbeidere og tillitsvalgte samt interkommunale ordninger og samarbeid som finansieres gjennom rammen.
Revisjon og kontrollutvalg	
Frivilligsentralen, tros og livssynssamfunn (bl.a.kirkeformål).	
Rådmannskontoret og økonomikontoret	
Personaltiltak og rekruttering, inkl. lærlinger og avlønning av tillitsvalgte	
Prosjekter og folkehelsekoordinator	
Tilskudd til Folldal Vekst, løypekjøring, turistinfo m.m.	
Skolefaglig samarbeid	Samarbeidsavtale
Barnevern	Vertskommunesamarbeid
Næringssjef, Næringsfond og kraftfond	

Utviklingstrekk, prioritering

Artsgruppe 101- 109. (Lønn og sosiale utgifter)

Tabell: Ansatte/bemanning

	2017	2018
Politisk styring	1	1
Administrasjon	4,4	4,4
Lærlinger	2	4 første halvår 2 andre halvår
Tillitsvalgte	0,5	0,55
Prosjekt/folkehelse	0,5	0,5
Næringssjef	1	1
Totalt rådmann	9,4	9,45

Budsjettet for politikergodtgjøring er lagt inn med en forutsetning om 10 møter i kommunestyret, 12 møter i formannskapet og 5 møter i hver av komiteene. Dette er en reduksjon på kr 16 000,- i forhold til budsjett for 2017 hvor det var lagt inn 8 møter i hver av komiteene.

Det er ikke planlagt noen endringer i bemanningen i stab i 2018.

Det er budsjettet med fire lærlinger første halvår og to lærlinger fra høst 2018.

Tillitsvalgte har en økning på en 5 % stilling til hovedverneombud. Dette utgjør kr 28 000,-.

Lønn til næringssjefen finansieres i hovedsak over kraftfondet. Driftsbudsjettet belastes ikke i 2018, mot 140 000,- i 2017.

Artsgruppe 110 – 128 (varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon)

Folldal kommune sine **kontingenter** til KS, LVK, USS, Nasjonalparkkommuner og Småkommuneforeningen ligger nå samlet her, og det er kun små justering av kontingentene for 2018.

Artsgruppe 130 – 139 (kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon)

Budsjettet for kontroll og tilsynsfunksjonen er lagt inn med en økning på 13 000,-. Se eget vedlegg fra kontrollutvalget, samt oversikt over interkommunale ordninger.

Folldal kommune har avtale om felles barnevernstjeneste med Alvdal, Rendalen, Tolga og Tynset. Tynset kommune er vertskommune. Det budsjetteres med kr 2 067 000,- hvorav kr 1 021 000,- dekker Folldals andel av administrative kostnader. Dette er en økning på 57 000,- til administrasjon.

Skolefaglig samarbeid med Tynset, Tolga og Alvdal (TATO) er lagt inn med kr. 388 000,-. Dette er en økning på 33 000,- fra i 2017. Folldal går inn med en ressurs tilsvarende en 40 % stilling.

Artsgruppe 140 – 149 (overføring til stat, fylke, kommune eller andre)

Tilskudd til turistinformasjon og til løypekjøring foreslås ikke endret.

I forhold til overføring til kirkeformål og trossamfunn legger administrasjonen fram et forslag med økning for den norske kirke fra 1 790 000,- til 1 820 000,-. Dette er tilsvarende den økningen på 1,4 % kommunen har fått i rammeoverføringer. Kirken ber om å få en overføring på kr. 1 928 000,-.

Tilskudd til Folldal Vekst foreslås å ligge fast på kr 300 000,-

Tilskudd til Frivilligsentralen foreslås videreført som i 2017 med kr 126 000,- over beløpet som fremkommer i statsbudsjettet grønn hefte på kr 392 000,-. Dette gir en økning på kr 27000,-.

Se ellers egen oversikt over omsøkte beløp og forslag til budsjett lenger bak i dokumentet.

Digitaliseringsprosjekt KS. Det er lagt inn et beløp på kr 35 000,- som kommunens egenandel i prosjektet.

Mål for virksomheten i 2018

BRUKERE OG SAMFUNN	INTERNE PROSESSER OG MEDARBEIDERE	ØKONOMI
1. Fornøye brukere (innbyggere, politikere, tillitsvalgte og virksomhetsledere) 2. Regelmessig, riktig og relevant informasjon 3. Oppdatert hjemmeside med styrkede muligheter for digital kommunikasjon.	1. Godt arbeidsmiljø 2. Mulighet for personlig utvikling og faglig oppdatering 3. Tverrfaglig samarbeid og tenking	1. Best mulig utnyttelse av de økonomiske rammene 2. Tilpasse ambisjonsnivået til de økonomiske rammene
KONSEKVENSER/HVA SKAL GJØRES		
1. Realistiske forventninger 2. Kostnadseffektive tjenester av god kvalitet 3. Systematisk og regelmessig tilbakemelding	1. Nærvær/fravær ved sykdom satt i henhold til mål satt av IA-team. 2. Jobbe med kommunens verdier; FJELL (faglighet, jordnærhet,	1. Kontinuerlig overvåking av driftsnivået 2. Tett kommunikasjon med budsjettansvarlige for oppfølging og felles forståelse samt tilpasning

4. Fokus på IKT som verktøy for hele organisasjonen, delta i debatt om IKT strategi både lokalt og regionalt 5. Ny hjemmeside tas i bruk i 2017.	engasjement, lojalitet og med latter) 3. Følge opp våre etiske retningslinjer 4. Fokus på kommunens internkontroll og internopplæring	av driftsnivå 3. Ledelsesutvikling og kartlegging 4. Ta i bruk elektronisk internkontrollsystem. 5. Oppfølging av kommunens eiermelding.
HVORDAN MÅLE		
Statistikk Brukerundersøkelser Klagesaker/Avvik	Medarbeidersamtaler og tilfredshetsundersøkelser Nærvær/fravær Avviksrapporter	Oppfølgingsmøter med enhetene Tertialrapport Regnskapsrapporter Kommunebarometeret KOSTRA-tall KS/FoU - kartlegging

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

I løpet av perioden er det ønskelig å sikre Folldal Vekst tilstrekkelige ressurser i henhold til strategisk næringsplan.

Avtale med Tynset, Alvdal og Tolga (TATO kommunene) om skolefaglig arbeid over rektors nivå små følges videre opp, da det ikke er ble avklaring på hvordan samarbeidet skal utformes for framtiden i 2017.

Ytterligere satsing på modernisering og digitalisering. Gode og tilgjengelige digitale tjenester skal styrke dialogen med kommunens innbyggere. Personvern og informasjonssikkerhet skal være en del av utviklingen.

6. Skole, ramme 200 – 230

Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021
18 868	19 873	19 904	19 904	19 624	19 624	19 624

I rammen til skole ligger følgende tjenester/ansvarsområder:

Tjenester	Målgruppe
Folldal skole m/SFO	Barn 1.–10. klasse, foreldre/foresatte
Folldal kulturskole	Barn, ungdom, voksne
Grunnskoleopplæring for voksne	Voksne over 18.år

Utviklingstrekk, prioritering

Føringer gitt fra økonomiplan 2018-2021 er tatt inn, og konsekvenser av vedtakene der er beskrevet i teksten. Mulige tiltak for å redusere rammene er tatt inn. Dette er en konsekvens av elevtallsutvikling og redusert ramme til rådighet.

Artsgruppe 101-109 (lønn og sosiale utgifter) Tabell: Ansatte/bemanning

	Vår 2017	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	Høst 2019	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021
Skole – lærere	23,02	22,34	22,34	21,94	21,94	21,94	21,94	21,0	21,0
Skole – assistenter	3,95	4,15	4,15	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95
SFO	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63
Kulturskole	2,44	2,44	2,44	2,44	2,44	2,44	2,44	2,44	2,44

I dette budsjettet legges det opp til en nedgang i antall årsverk ved Folldal skole fra høsten 2018. Utgangspunktet er at fra høsten 2018 foreslås det en reduksjon på 0,4 årsverk lærerstilling og 0,2 årsverk fagarbeider/assistent. Innenfor denne rammen kan man fortsatt gi undervisning i samme omfang som i innværende skoleår. Dette skyldes nedgang i behovet for spesialundervisning og særskilt norskopplæring.

Totalt sett vil det ut ifra denne rammen være mulig å gi et godt tilbud til elevene ved Folldal skole. Videre vil økte pensjonskostnader til Statens pensjonskasse påvirke for 2018.

Det tas sikte på at nedgangen på 0,4 årsverk lærerstilling og 0,2 årsverk fagarbeider/assistent tas ved vakanse i stillinger. Det innebærer at det eksempelvis ikke dekkes opp fullt ut for ansatte i studiepermisjon og fødselspermisjon.

Skolen har i dag en fleksibel vikarordning der noe er budsjettet i driftsbudsjettet med tanke på permisjoner med lønn, ferievikar og sykefravær. Totalt utgjør dette 205 000,-. I tillegg har skolen en ordning der ansatte i sine årsverk har noen timer til vikaroppdrag. For de 5 siste årene har vikarressurs i årsverkene vært gjennomsnittlig ca. 0,20 årsverk for skolen. En reduksjon i antall årsverk vil medføre at skolen må redusere antall timer som settes av til vikartimer i årsverkene. Dette gjøres for at ikke all nedgang skal belastes elevenes tilbud.

Skolen er i dag organisert med rektor/enhetsleder i 100% stilling og undervisningsinspektør i 70% stilling. Merkantil personale fra servicekontoret 2 dager i uken. Etter omorganiseringen av oppvekstenheten er det ingen endring av de administrative ressursene ved skolen.

Ordningen med videreutdanning for lærere, *Kompetanse for kvalitet*, videreføres med 3 lærere fra høsten 2018. Dette er en ordning hvor man kombinerer jobb med 37,5 % lønnet permisjon for studier med 30 studiepoeng per år. Det statlige tilskuddet for 30 studiepoeng er 225 000,- i matematikk og naturfag og 180 000,- i øvrige fag. I lys av de nye kompetansekravene for å undervise i grunnskolen er dette et område som kombinert med nye tilsetninger må prioriteres.

Foreldreveiledningsprogrammet *De utrolige årene* legges ned fra 2018. Dette medfører en reduksjon på 40 000,-. Det har vært utfordrende med rekruttering av gruppeledere fra de andre enhetene i kommunen, noe som medfører at det ikke er gjennomførbart med grupper i 2018. Isteden tar skolen sikte på å utarbeide et eget tilbud om foreldreveiledning. Dette tas innenfor ordinær drift.

Det legges opp til bemanning på SFO for budsjett 2018 tilsvarende dagens nivå.

Folldal kulturskole videreføres i 2018 med en ramme på 2,44 årsverk. Dette medfører et tilbud tilsvarende dagens nivå.

Artsgruppe 110-128 (varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon)

Folldal skole: Driftsbudsjettet reduseres noe. Økonomisk handlingsrom i 2017 og redusert ramme for 2018 gjør at man foretar enkelte nødvendige innkjøp av læremidler for 2018 i 2017. Budsjettet innebærer samme aktivitet som i dag med tanke på leirskole og ekskursionsjoner. Det er fortsatt en utfordring med behovet og utgifter til digitale læringsabonnement, og behovet for nye lærebøker. Samtidig som det nå er på tide å starte en utskifting av lærebøkene som ble innkjøpt i forbindelse med ny læreplan i 2006, kommer det stadig flere digitale læringsressurser med abonnementsordninger på markedet. I tillegg revideres læreplanene i de kommende år noe som innebærer at man kun foretar nødvendige suppleringer..

Folldal skole SFO: Driftsbudsjettet videreføres på dagens nivå.

Folldal kulturskole: Driftsbudsjettet videreføres på dagens nivå.

Artsgruppe 130-139 (kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon)

Prosjektet «Kultur for læring» startet opp høsten 2016 med en undersøkelse finansiert av Fylkesmannen. Målet for prosjektet er at alle barn og unge i Hedmark vokser opp i en *kultur for læring*. Prosjektet er et samarbeid mellom kommunene i Hedmark, Fylkesmannen, NHO og KS, fagforeningene, foreldreutvalget og Høgskolen i Hedmark. Prosjektperioden er fra 2017 – 2020 og medfører økonomiske utgifter. Kommunene i Nord-Østerdal ønsker å samarbeide regionalt om denne satsingen, noe som medfører at vi vil få mer ut av de midlene vi går inn med. Sett i sammenheng med at de økonomiske midlene som man i regionen tidligere fikk som skjønnsmidler er brukt opp, vil det også kreve at kommunene går inn med midler for å kunne fortsette en felles strategi for kompetanseutvikling. Ved et godt regionalt samarbeid der man også ser Kultur for læring i sammenheng med kompetanse- og skoleutvikling i NØ er det grunnlag for å legge inn lavere summer enn det Fylkesmannen skisserte i sitt brev av juni 2017. De økonomiske forpliktelsene i «Kultur for læring» og egenandelen i det tidligere grunnskolesamarbeidet om kompetanseutvikling i Nord-Østerdal, slås sammen og utgjør 200 000,- for Folldal. Det legges nå opp til en 3-årig avtale for å sikre forutsigbarhet.

Kulturskolen legger opp til en videreføring av dansetilbudet ved kjøp av danselærer fra nabokommune pålydende 75 000,- budsjettåret 2018.

PPT Nord-Østerdal. Det budsjetteres med en total kostnad for Folldal kommune på 655 000,- for budsjettåret 2018.

Artsgruppe 140-149 (Overføring til stat, fylke, kommune eller andre)

Ingen større utgifter for 2018, da det ikke er elever fra kommunen som per i dag er bosatt i annen kommune.

Artsgruppe 160-169 (Salgsinntekter)

SFO:

Hel plass (over 15 timer i uka) inkludert opphold og kost:	2410,- pr mnd.
Deltids plass (10 - 15 timer i uka) inkludert opphold og kost:	1750,- pr mnd
Mini plass (inntil 10 timer i uka) inkludert opphold og kost:	1200,- pr mnd
Kjøp av heldag i skoleåret:	345,- per dag (heldag onsdag eller torsdag inkludert opphold og kost)

Kjøp av enkeltøkt:	90,- per økt. 1 økt regnes som tiden før eller etter skoletid og utgjør 2 timer. Prisen er inkludert opphold og kost.
Bruk av SFO ved ferie og skolefrie dager:	De med redusert plass som benytter SFO i ferier betaler for kjøp av enkeltdager, minus det de betaler for en uke til vanlig. Kjøp av enkeltdag i ferie kr 345,-.
Søskenmoderasjon:	30 % for andre barn - 50 % for tredje barn

Prisen for SFO er uendret fra 2017, da det ble innført nye plassstørrelser og satser i august 2017. Har man full plass regnes det som full plass også i ferier. Gradert plass gir fratrekk for plassen man betaler for, men tillegg for ekstradager i ferier.

Antall elever med fast plass på SFO er stabilt, og har i de 5 siste årene variert mellom 25-35 elever.

Antall elever som kjøper enkelttimer har økt de siste årene.

Kulturskole:

Enkeltundervisning	2720,- pr år (1360,- pr semester)
Gruppeundervisning	2260,- pr år (1130,- pr semester gruppe 3-10 elever)
	1810,- pr år (905,- pr semester gruppe >10 elever)
Søskenmoderasjon:	25 % søsken
Aktivitetsmoderasjon	25 % «fler aktivitet» moderasjon

Prisene for kulturskoleaktiviteter er uendret fra 2017.

Artsgruppe 170-178 (Refusjoner)

Refusjonskrav knyttet til andre kommuner økes fra 650 000 for budsjett 2017 til 720 000,- for 2018. Dette er knyttet til enkelttiltak og individuelle vedtak, samt gjesteelever fra Stor-Elvdal.

Indikatorer og mål for Folldal skole:

Elevtallsutvikling etter kjente tall:

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Elever	174	164	169	166	167

Tabellen viser en fortsatt svak nedgang i elevtallet. Årskullene som starter i 1.kl er generelt mindre enn det antall elever som årlig går ut av 10.klasse.

Utvikling i spesialundervisning:

Skoleår	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Andel	10,6	8,7	6,0	6,2	7,9	10,4

Tabellen viser en reduksjon i antall elever med spesialundervisning i de siste skoleårene, men med en økning i de siste årene. Landssnittet for antall elever som får spesialundervisning er 8 %. Imidlertid er

ressursbruken innen spesialundervisning tilsvarende som for de senere år. Det innebærer at det er flere elever som mottar spesialundervisning, men da med færre timer.

Grunnskolepoeng	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt Folldal	37,7	43,7	41,7	45,4	40,4
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt landet	40,1	40,4	40,8	41,2	41,4

Mål 2018:

	Mål
<i>Faglige resultater:</i>	Folldal skal ligge over landssnittet i grunnskolepoeng.
<i>Trivsel:</i>	Folldal skal minst ligge på nivå med det nasjonale.
<i>Spesialundervisning:</i>	Antall elever med spesialundervisning skal ligge under landssnittet.
<i>Ressurser:</i>	Fortsatt opprettholde lærertetthet over gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Holde driftsutgiftene per elev på linje med gjennomsnittet i kommunegruppe 2

Folldal kulturskole:

	2017	2018
Årsverk i kulturskolen	2,44	2,44
Antall elever i kulturskolen. Enhet: personer	129	129
Brutto driftsutgifter kulturskolen. Enhet: 1000kr	1 458	1458 (budsjett)
Netto driftsutgifter kulturskolen. Enhet: 1000kr	927	927 (budsjett)

Kulturskolen har høy aktivitet og er i landstoppen på antall elever i forhold til grunnskoleelever. Det er en økning i antall elever i hovedsak grunnet dansegruppe for de yngste elevene. Telemarksforskning har kåret Folldal kulturskole til en av Hedmarks beste, og blant landets 30 beste kulturskoler de siste årene.

Mål for kulturskolen: Holde et stabilt høyt elevtall

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

Elevtallet vil fortsatt synke noe frem mot 2021. Det legges opp til en videre reduksjon i stillinger ved Folldal skole fra høsten 2020, noe som er en naturlig reduksjon som følge av endringer i elevtall og endringer i antall elever med spesialundervisning fra høsten 2020. Helårsvirkning for redusert personalressurs fra høst 2018 vil bli 0,7 mill i 2019.

Ordningen med videreutdanning for lærere, *Kompetanse for kvalitet*, videreføres med 3 lærere årlig i økonomiplanperioden. De nye kompetansekravene for å undervise i grunnskolen fra høsten 2015 tilsier at dette et område som må prioriteres, slik at skolen har kvalifisert undervisningspersonale i alle fag.

Prosjektet Kultur for læring vil være en viktig satsing i økonomiplanperioden og vil medføre ressursbruk som sees i sammenheng med regionale kompetansehevingsmidler.

Positive trekk:

- Gode faglige resultater
- Stabil og godt kvalifisert bemanning
- Høy grad av trivsel
- Lavt sykefravær

Utfordringer fremover:

En nedgang i ressurstilgangen ved skolen vil medføre utfordringer med å holde kvaliteten på dagens nivå. Færre timer til deling og tilpasset opplæring vil bety at man må ha en streng prioritering av ressursene i årene som kommer. Samtidig som antall årsverk reduseres er det et signal fra sentralt hold at man skal prioritere tidlig innsats. Det igjen innebærer en dreining av ressurser til de yngste årskullene. Driftsbudsjettet for 2018 er redusert og gir lite handlingsrom for 2018.

Lønnsbudsjettet må holdes innenfor rammene, noe som krever streng budsjett disiplin for 2018.

7. Barnehage, ramme 245

Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021
------------------	------------------	------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

7 564	7 905	7 875	7 875	7 180	7 180	7 180
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Tjenester	Målgruppe
Folldal barnehage	Barn 1 – 6 år, foreldre/foresatte

Utviklingstrekk, prioritering

Føringer gitt fra økonomiplan 2017 -2020 er tatt inn, og konsekvenser av vedtakene der er beskrevet i teksten. Mulige tiltak for å redusere rammene er tatt inn. Det legges opp til redusert aktivitet i 2018. Dette er en konsekvens av færre barn.

Artsgruppe 101-109 (lønn og sosiale utgifter) Tabell: Ansatte/bemanning

	Vår 2017	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	Høst 2019	2020
Totalt barnehage	17,80	17,79	17,79	14,79	14,79	14,79	14,79

Folldal barnehage tilbyr barnehageplasser for barn i alderen 1-6 år. Barnehagen budsjetterer 2018 med reduksjon fra og med høsten 2018. Bakgrunnen i nedgangen er barnetallet som går ned. Barnehagen opprettholder 17,79 årsverk for våren 2018 og reduserer med 3 årsverk fra høsten 2018.

Det budsjetteres ikke med lønn ferievikarer. Barnehagen har en god ferieplanlegging for de ansatte, men utfordringen er og har tidligere vært avviklingen av de ansattes femte ferieuke. Ferievikar og sykevikar må settes inn med bakgrunn for å ivareta barnas sikkerhet.

Artsgruppe 110-128 (varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon)

Kostpenger økes, samtidig som antallet barn reduseres. Resterende beløp ligger på samme nivå som i fjor.

Artsgruppe 130-139 (kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon)

Artsgruppe 140-149 (Overføring til stat, fylke, kommune eller andre)

Artsgruppe 160-169 (Salgsinntekter)

Det legges opp til at Folldal kommune til enhver tid følger makspris på barnehageplass i henhold til statsbudsjettet.

Barnehage:

Helplass	2910,- pr mnd.
Mat	250,- pr mnd.
Søskenmoderasjon:	50 % for andre barn - 75 % for tredje barn
Ekstradag	275 kr

Deltidstilbud og søskenmoderasjon tilbys av kommunen. Foreldrebetalingen for deltidsplass settes lavere enn foreldrebetalingen for heldagstilbud og kommunen tilbyr søskenmoderasjon. Det er mulighet for å kjøpe ekstra dag hvis avdelingen har ledig kapasitet.

Stortinget vedtok 17. april 2015, å innføre redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid på 20 timer pr. uke for 4- og 5 åringer fra og med 1. mai 2015. Dette betyr at en husholdning med en samlet inntekt lavere enn 500 500 kr, ikke skal betale mer enn 6 % av sin inntekt for en barnehageplass. Gratis kjernetid gjelder for 20 timer pr. uke og gjaldt for 4-5 åringer da ordningen ble innført i 2015.

Stortinget har siden den tid valgt å videreføre og utvide ordningen til også å gjelde for 3- åringer fra og med august 2016. Det betyr at en husholdning med samlet inntekt på kr. 450 000,- kan søke om gratis kjernetid.

Artsgruppe 170-178 (Refusjoner)

Ingen refusjonskrav i budsjett 2018.

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

Folkemengde 1. januar, etter region, alder, tid og statistikkvariabel kilde SSB

	2017	2018	2019	2020
0 år	10	9	9	9
1 år	12	10	10	10
2 år	12	12	10	10
3 år	12	12	12	10
4 år	22	12	12	12
5 år	14	22	12	13
	82	77	65	64

Barnehage året 2017/2018 (de som har søkt plass)					
Årskull	5 dg	4 dg	3 dg	2 dg	Ant. født
2012	11	7	4	-	22
2013	10	3	1	-	14
2014	6	2	3	-	11
2015	8	4	-		12
2016	4	2	1		10
2017	3	1	-	-	7
	42	19	9		
Antall barn i barnehagen: 70					

Barnehage året 2018/2019. (2016 kullet er lagt inn etter erfaringstall.)					
Årskull	5 dg	4 dg	3 dg	2 dg	Ant. født
2013	9	3	1	-	14
2014	7	2	2		11
2015	8	4	-		12
2016	4	2	1		9
2017	3				7
	31	11	4		

Antall barn i barnehagen: 46

Det er i dag tildelt 70 barnehageplasser for barnehageåret 2017/2018. 22 barn begynner på skolen høsten 2018 og 11 barn går fra småbarnsavdeling til stor barns avdeling. Det er født 7 barn i 2017, men det er usikkert om hvor mange som vil søke om barnehageplass fra høsten 2018 av. Endringer i barnetallet må dermed justeres ved budsjettjustering 1, når barnehagen har foretatt hovedopptaket for barnehageåret 2018/2019.

Utviklingen av barnetall i Folldal kommune tilsier at vi i økonomiplanperioden må redusert med ca. tre årsverk fra og med høst 2018.

Positive trekk:

Folldal barnehage har siden høsten 2009, samlet den pedagogiske virksomheten for barna i alderen 1-6 år. Barnehagen jobber daglig for at alle barna i barnehagen opplever og erfarer trygghet, omsorg og opplevelser gjennom de pedagogiske aktivitetene som skjer daglig i barnehagen.

Barnehagen har gjennomført brukerundersøkelser i perioden 2014-2016. Tilbakemeldingene barnehagen har fått gjennom bruk av brukerundersøkelsen og foreldresamarbeidet jobber vi med for å utvikle oss videre.

Fra om med høsten 2017 er barnehagene i Hedmark med i FoU prosjektet: Kultur for Læring. Undersøkelsen skal vare fra høsten 2017 til 2022. Det vil i denne perioden ble gjennomført tre undersøkelser for barn, foreldre, ansatte og ledelse i barnehagen. Årene Kultur for Læring gjennomføres, vil barnehagen gjennomføre brukerundersøkelse for foreldrene.

Utfordringer fremover:

Barnehagen fikk ny rammeplan 01.08.17. Det er fokus på at barnehagen er en lærende organisasjon og regjeringen anser barnehage som barnets første steg i utdanningsløpet, men hvor lek fortsatt har hovedfokus. Forskning viser at barnehage Norge har store variasjoner innenfor kvalitet. Myndighetene satser mer på kvalitet i barnehagen gjennom å tilrettelegge for videreutdanning for ansatte i barnehagen. Regjeringen har videre en intensjon å innføre pedagognorm på syv barn under tre år og 14 barn over tre år og at det skal være en ansatt per barn under tre år og en ansatt per seks barn over tre år fra og med 1. august 2018.

I den nye rammeplanen er digital praksis tatt med. Samfunnet blir stadig mer digitalisert og barnehagen skal ta i bruk digital verktøy for å støtte opp om barnas læreprosesser. Samtidig ønsker foreldre mer informasjon om hva som skjer i barnehagen. Noe av dagens informasjon fra barnehagen til foreldre skjer elektronisk, men barnehagen må følge med i utviklingen og tilrettelegge for en lettere og bedre informasjonsflyt til foreldre enn det som skjer i dag. Det er ønskelig at kommunen investerer i MYKID barnehage, samtidig som kommunen i samarbeid med FARTT om investering i Visma barnehage.

Det er viktig at barnehagen opprettholder sitt fokus på «tidlig intervensjon», slik at barn som har behov for spesialpedagogisk tiltak i barnehagen får dette.

Uteområdet i barnehagen trenger fornyelse. Det bør investeres i lekeplassutstyr som i større grad innbyr til ulik lek og aktiviteter som fremmer motoriske ferdigheter.

Barnehagen operer i dag med fem avdelinger og mye av barnehagens møbler og øvrige inventar ble med på flyttelasset i 2009. Det vil framover bli behov for oppgradering av både møbler, inventar og leker for å opprettholde en sikker og tilfredsstillende barnehage drift.

Kvalitetsindikator/mål for barnehagen:

Alle pedagogiske ledere skal ha barnehagelærerutdanning eller tilsvarende.
--

Økonomiske konsekvenser i økonomiplanperioden.

Bemanningsmessige endringer i 2018, vil i økonomiplanperioden 2019 – 2021 gi en årlig innsparing på 1,2 mill kroner.

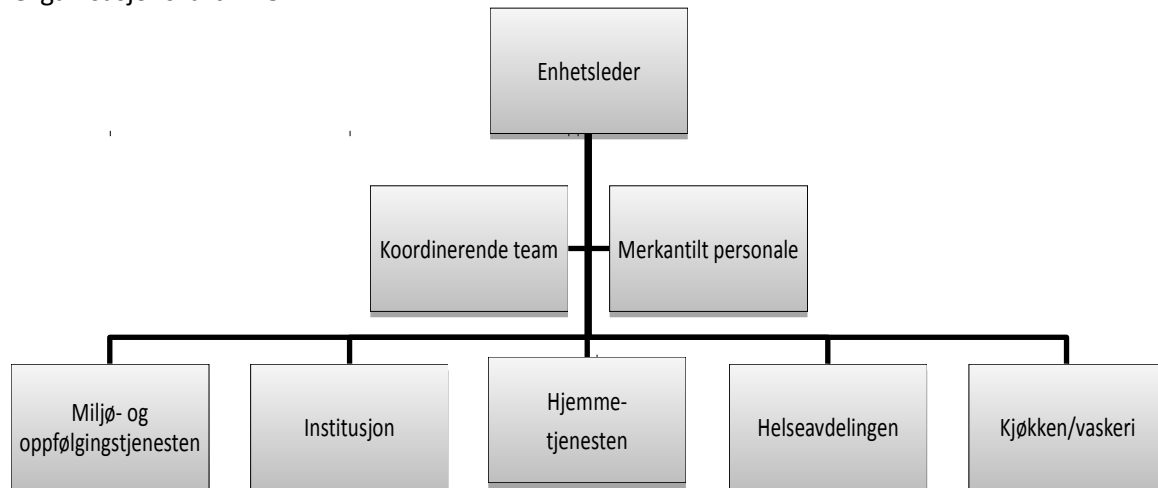

7. Helse, rehabilitering og omsorg, 300-317 og 370 - 391

Alle tall i 1000 kr

Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021
41 100	43 325	44 582	44 582	44 582	44 582	44 582

Organisasjonskart HRO

Tjeneste	Målgruppe
<u>Helse avdelingen:</u> • Legekontor • Miljørettet helsevern • Helsestasjon • Jordmortjeneste • Fysioterapi • Rus og psykiatri • Frisklivsentral/folkehelsearbeid • Ergoterapeut / hjelpemidler • Fritidsveiledere • Omsorgslønn	Alle innbyggere og personer som oppholder seg i kommunen som har behov for helsehjelp. Kommunen selv i et beredskaps- og forebyggende perspektiv, samarbeidende myndigheter (strålevern, mattilsyn med mer).
<u>Miljø- og oppfølgingstjenesten:</u> • Praktisk bistand og opplæring • Avlastning (omsorgspersoner) • Omsorgslønn • Boveileder • Sommeraktivitet • AI-aktivitet • Støttekontakt	Personer med nedsatt funksjonsevne.
<u>Hjemmetjenesten:</u> • Hjemmesykepleie • Hjemmehjelp • Matombringing • Dagtilbud til demente • Dementeam • Trygghetsalarmer • Trygde- og Omsorgsleiligheter	Praktisk bistand og oppfølging, Personer som har behov for helsehjelp i hjemmet.
<u>Institusjon:</u> * Langtidsopphold	

* Korttidsopphold	
* Skjermet enhet	
<u>Kjøkken/vaskeri</u>	Personer med behov for døgntilbud og tilsyn. Serviceinstitusjon for alle avdelingen og innbyggere i kommunen som har behov/ønske om tilkjørt mat og vask og stell av klær.

Artsgruppe 101-109 Lønn og Sosiale utgifter

Tabell: Bemanning

	2017	2018
Administrasjon/ledelse	2,00	2,00
Helseavdelingen	10,78*	10,72*
MOT	10,98	14,00
Hjemmebasert**	17,15**	17,67**
Institusjon	24,43***	23,75***
Kjøkken/vaskeri	5,15	5,26
Til sammen	70,49	73,40

*inkl. Turnuskandidat og prosjektarb.rus, **inkl. Dagtilbud til demente ***inkl. Dagavdelingen

Administrasjon/ledelse: Ingen endringer.

Helseavdelingen:

Helseavdelingen har egen avdelingsleder i 40% stilling.

Helsestasjon er budsjettert med helsesøster i 85 % stilling, da helsesøster har permisjon i 15 % av sin stilling i budsjettåret.

Innen rus og psykiatri er bemanningen utvidet med 92,3 % prosjekt stilling rettet mot rus. Prosjektet varer så lenge vi får prosjektmidler fra Fylkesmannen.

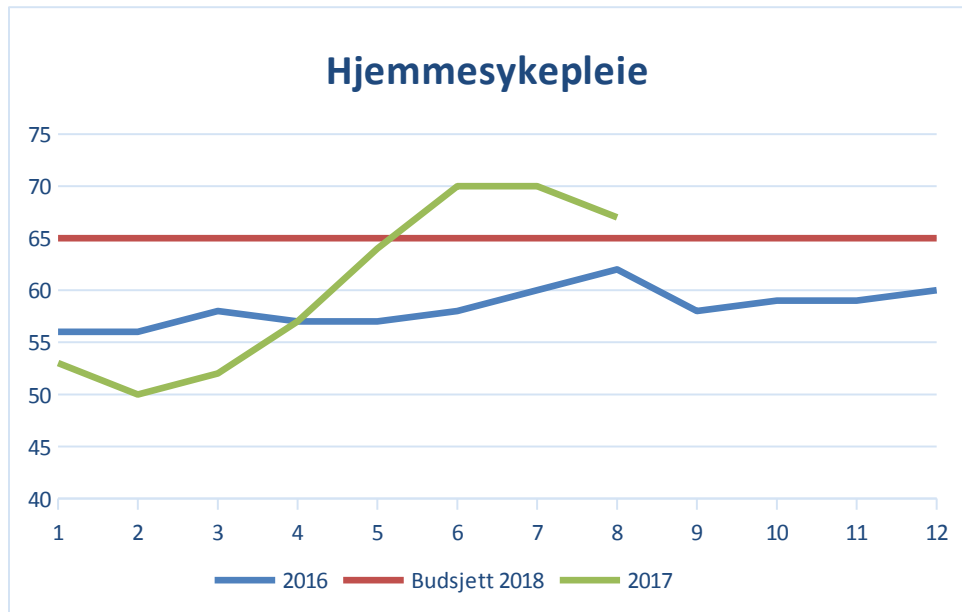
Bemanning på legekantoret er endret med at det nå er 100 % kommunelege I og 70 % kommunelege II. Hjelpepersonell er som tidligere.

Miljø og oppfølgingstjenesten (MOT):

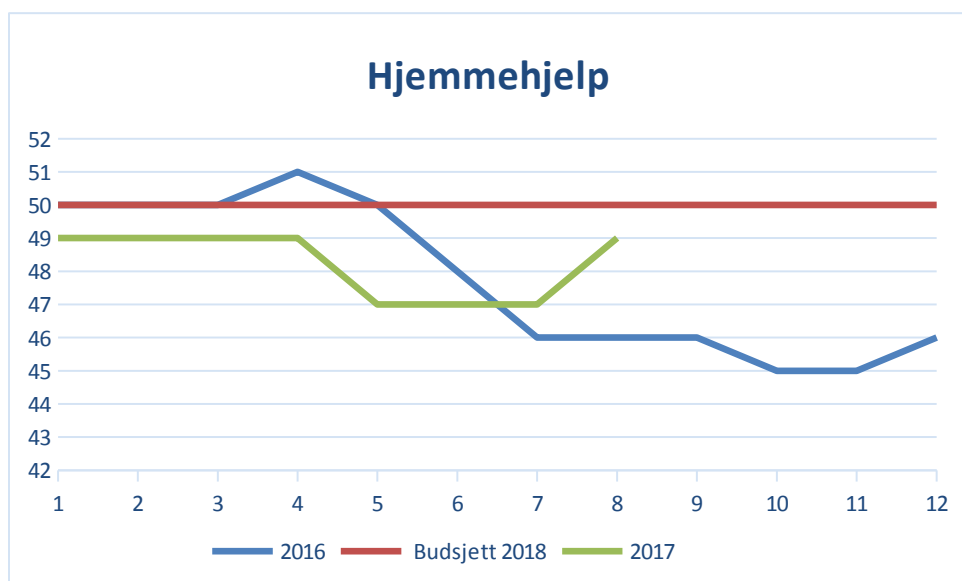
Tjenesten endrer seg kontinuerlig etter vedtak. Økning i antall ansatte er grunnet økt behov for bistand og avlastning.

Hjemmetjenesten:

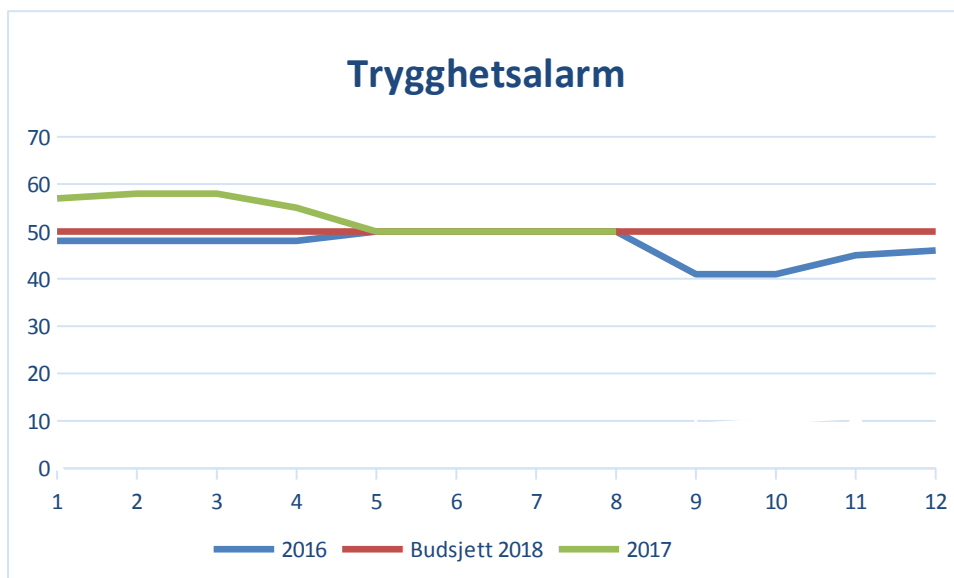
Antall vedtak i hjemmesykepleien vil variere i løpet av 2018. Antall timer pr. vedtak fortsetter å øke. Følgende tabeller er lagt til grunn for budsjett 2018. Rød linje viser tall lagt til grunn for budsjett.

Antall vedtak pr. mnd.

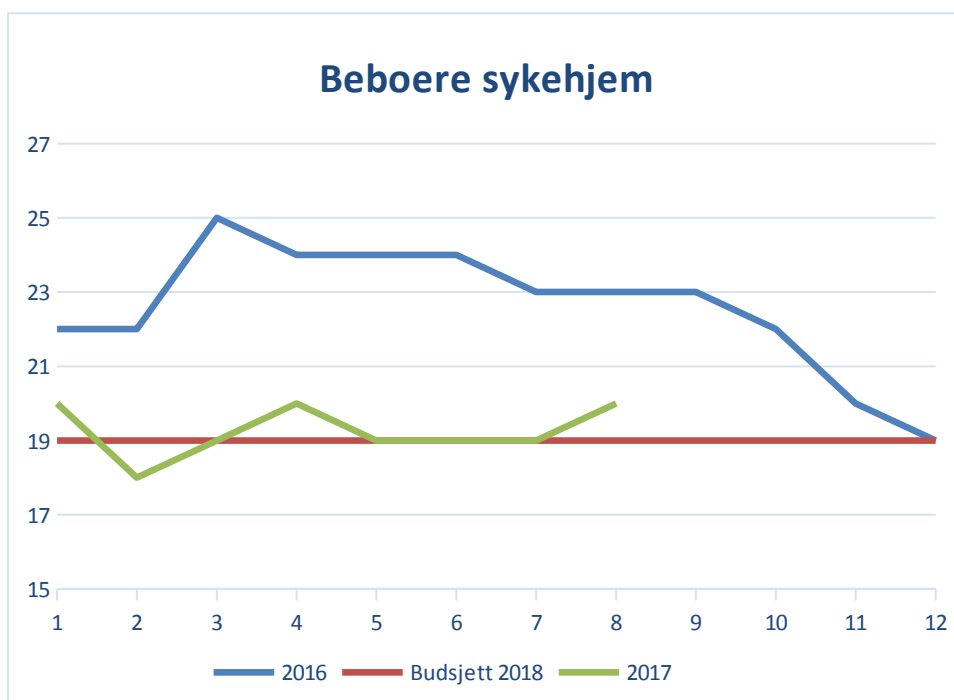
Antall vedtak pr. mnd.

Antall trygghetsalarmer i bruk.

Institusjon:

Det er en liten nedgang i den faste bemanningen, men enkelte brukeres behov fører til ekstra innleie. Det forventes ingen rask nedgang i forhold til antall vedtak for plass i institusjonen. Viser til nedenfor stående graf med tall i forhold til erfaringene i 2016 og skrivende stund 2017. Rød linje viser tall lagt til grunn for budsjett. Det budsjetteres ikke med flere plasser enn det som er på institusjonen selv om en kan se at trenden tidvis har vært litt høyere.

Antall vedtak for institusjonsplass.

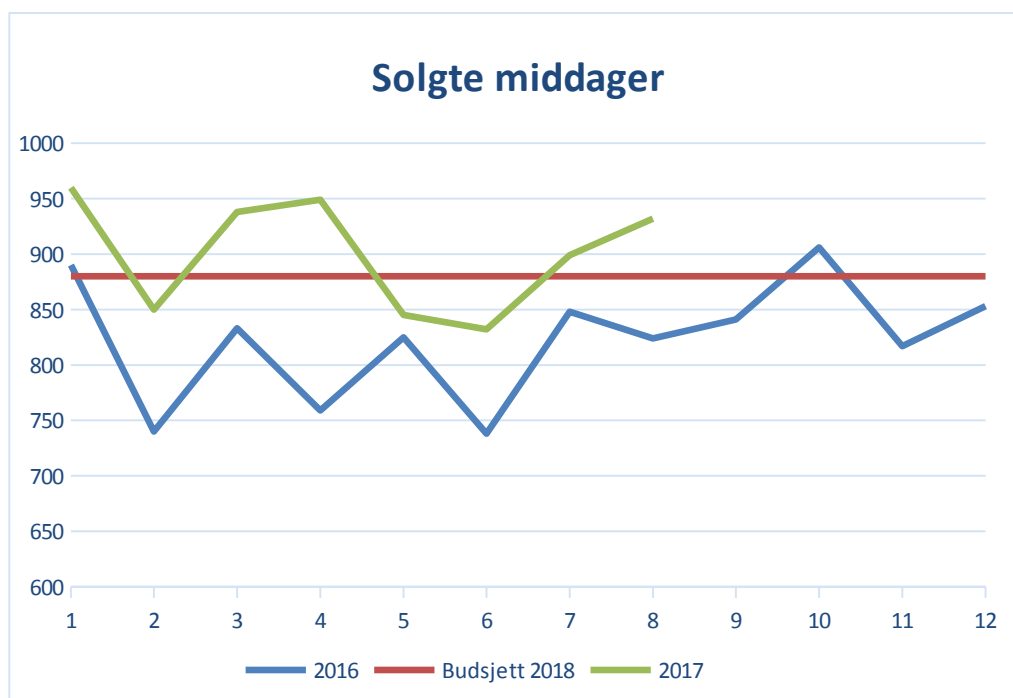
I 2017 ble det bygget 6 nye omsorgsboliger for MOT. Det frigjorde 3 omsorgsboliger i tilknytning til FBSS. Dette har redusert noe av presset på sykehjemsplassene. Behovet for etterbehandling i kommunen blir større som følge av at sykehusene øker sin aktivitet. Det er økning av mer ressurskrevende utskrivningsklare pasienter (Samhandlingsreformen) som kommunen plikter å ta imot.

Lønnsutgifter MOT, Hjemmetjenesten og Institusjon:

Ved de justeringene som er gjort i bemanningen har HRO nå i alle avdelinger lagt en turnus som skal sikre en forsvarlig drift. Det jobbes kontinuerlig med kvalitetssikring av turnusplanleggingen for å unngå doble vakter og overtid ved fravær. Den økte bemanningen er i forbindelse med økning av størrelse på vedtak.

Kjøkkenet:

Kjøkkenet har øket bemanningen med til sammen 11 % i forbindelse med omleggingen av døgnrytmeplanen. Endring av døgnrytmeplan har blant annet ført til en halv time lengre arbeidsdag på noen av de ansatte.

Artsgruppe 110-128 (Varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon)

På **legekontoret** legges det inn noe økte utgifter til **medisinsk forbruksmateriell og medisiner**.

Fortsatt økt aktivitet tilsier større forbruk av denne posten.

For ergoterapeut er det lagt inn kr. 10.000,00 i forhold til utstyr som kommunen nå selv må holde.

Frisklivssentralen videreføres som i 2017. Tiltaket er kjærkomment og synliggjør kommunens folkehelseperspektiv.

Artsgruppe 130-139 (kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon)

Budsjettet for MOT viser tall for kjøp av ressurskrevende tjenester fra annen kommune.

Budsjettet for Hjemmetjenesten og Institusjonen viser nå supportavtale for SmartVakt.

Det er avtale med Røros om kjøp av etterbehandlingstilbud til døgnpris. Kommunen må tidvis benytte seg av dette da det kan være vanskelig å skaffe riktig, og nok bemanning, i våre egne tjenester på kort varsel i forbindelse med utskrivningsklare pasienter. Dette tilbudet har derimot vært mindre i bruk i 2017 enn 2016.

Artsgruppe 160-160 (Salgsinntekter)

Det er lagt opp til en liten inntjening hos den kommunale fysioterapeuten etter de nye reglene for betaling som er kommet.

Institusjon er budsjettert med inntekter for opphold fra pensjonærer. Vederlagsberegningen følger av sentrale forskrifter og føringer.

Viser til graf over antall vedtak for institusjonsplass, tidligere i dokumentet. Samme tall brukes i forbindelse med budsjettet for inntekter for opphold av pensjonærer.

Fokuset på kosthold og ernæring er stort. Riktig ernæring ses på som en del av kommunens tilbud for å styrke helsetilbudet og å forebygge sykdom.

Artsgruppe 170-178 (Refusjoner)

Gjelder refusjonen Folldal kommune får fra Helsedirektoratet for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester. Ordningen videreføres og bidrar til at kommunen får refundert 80 % av direkte lønnsutgifter knyttet til enkeltbrukere som har gyldig vedtak om helsehjelp. Refusjonsordningen gjelder for lønnsutgifter utover kroner 1 235 000,- for 2018. De over 67 år omfattes ikke av denne ordningen.

Kvalitetsindikatorer – måltall som er satt opp for enheten:

Legetimer på institusjon mer enn 0,40 pr. uke pr. beboer.
Fysioterapitimer på institusjon mer enn 0,38 pr uke pr beboer.
Alle med vedtak om tjenester gjennomgås/evalueres 1 g. pr. år, også psykiatri.
Alle brukere/pasienter i hjemmetjenesten og institusjon skal ha årskontroll med lege.
Alle langtidsbeboere på institusjon skal ha gjennomgang av legemidler hvert halvår.
Alle beboere på institusjon skal ha vektkontroll minimum hver 3.dje mnd.
Alle hjemmeboende brukere av hjemmesykepleien skal ha kartlagt og fulgt opp sin ernæringsstatus hver 3.dje mnd.

Antall fastlegepasienter

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017 per 01.11.
Fastlege pasienter	1531	1559	1532	1560	1563	1547

Antall fødsler

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017 pr. 01.11.16
Antall fødsler	21	14	12	11	10	7

Velferdsteknologi.

Folldal kommune har deltatt i et forsknings- og utviklingsprosjekt i samarbeid med Hospital IT om utvikling av velferdsteknologi. «Digital omsorg i Folldal» har vært med å finne fram til ny teknologi, og utvikle nye løsninger for å forenkle og effektivisere kommunal tjenesteproduksjon innen helse- og omsorgssektoren. Dette har vært spesielt rettet mot hjemmeboende utenfor institusjon med trygghetsteknologi, men er også tatt i bruk i Institusjonen. Prosjektet har bidratt til en betydelig kompetanseheving innen bruk av velferdsteknologi og e-helse. Folldal kommune er nå med i et nytt prosjekt med de samme samarbeidspartene og FARTT kommunene. Det som Folldal kommune har vært med å utvikle skal nå implementeres i FARTT kommunen og flere velferdsteknologiske produkter skal utvikles og testes.

Endring av døgnrytmeplan:

Som et av resultatene ser avdelingene at det er enklere å avholde diverse møter og ha internundervisning på dagtid. Dette vil resultere i mindre overtid og avspasering for de ansatte.

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

Det er lagt inn en økning i bemanningen for 2018 da behovet for pleie- og omsorgstjenester øker og vedtakene er blitt større. Dette videreføres i økonomiplanperioden.

I forhold til **Forebyggende helsearbeid** er dette fremdeles et satsningsområde for Folldal kommune. Vi må ha et riktig nivå på ergoterapitjenesten, fysioterapitjenesten, kjøkken og hjemmetjenesten. Dette vil kunne senke presset på hjemmetjenesten og heldøgns omsorg fordi brukerne vil kunne være lengre hjemme ved riktig tilrettelegging og hjelp til selvhjelp.

Psykologer i kommunene

Det er i 2017 blitt arbeidet for et interkommunalt samarbeid for kommunene i Nord-Østerdal for felles psykolog i økonomiplanperioden. Samarbeidet om dette ligger må vedtas i de forskjellige kommunene. Om alle kommunene blir med på ordningen vil dette koste Folldal kommune kr. 214.000,00 pr. år. For 2018 er det lagt inn halvårsvirkning. Det vil bli søkt om tilskudd til ordningen fram til 2020.

Opptrappingsplan på rus

Regjeringen har fremdeles forsterket innsats for mennesker med rus- og / eller psykiske problemer. Opptrappingsplanen vil ha en ramme på 2,4 mrd. kroner i perioden 2016 – 2020. Det er av dette psykiatritjenesten i Folldal kommune nå har en prosjektstilling. Denne prosjektstillingen opprettholdes så lenge vi får midler fra Fylkesmannen.

8. NAV Folldal, ramme 340-341 og 350 – 359

Alle tall i 1000 kr

Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021
2 148	2 335	2 353	2 353	2 353	2 353	2 353

Tjeneste	Målgruppe
Sosialtjenesten inkludert tiltaksarbeid	De som faller inn under sosialtjenestelovens bestemmelser
Husbankens boligtilskudd, startlån, bostøtte	Vanskeligstilte husstander med lave inntekter og høye boutgifter
Flyktningetjeneste	De som har blitt bosatt i Folldal kommune som flyktninger de siste 5 år.

Overordnede målsettinger

- NAV skal gi mennesker muligheter
- NAV vil bidra til at innbyggere får den bistand de trenger for å bli selvhjulpne og for å øke yrkesdeltagelsen.
- NAV jobber for at flere skal komme i lønnet arbeid, bedre brukermøter og økt kompetanse innad i tjenesten.
- NAV/flyktning tjenesten bosetter nyankomne innvandrere i tråd med vedtak gitt av kommunestyret, etter anmodning fra UDI.
- NAV/ flyktning tjenesten sørger for at kommunens plikter etter Introduksjonsloven overholdes.

NAV har særlig oppmerksomhet på følgende grupper:

- Nyankomne innvandrere fra land utenfor EØS
- Innbyggere under 30 år med behov for bistand

Det er særlig to utfordringer som fort kan slå negativt ut på kommunens sosialbudsjett:

- Svakt arbeidsmarked lokalt, og store endringer i arbeidsmarkedet nasjonalt. Mismatch mellom arbeidsmarkedets krav og arbeidssøkeres kompetanse. Uheldig flyttemønster ved at kompetanse flytter ut og personer uten arbeid flytter inn.
- Flyktninger som ikke har klart å bygge nok kompetanse til at de kan anses som reelle arbeidssøkere (i hovedsak på grunn av manglende norsk kunnskaper), vil trenge sosialhjelp. Antallet flyktninger som kommunen bosetter vil også ha stor innvirkning på budsjettet.

Budsjettet er nøkternt satt opp med lite rom for økte kostnader dersom ledighetsbildet, eller særlig uforutsette hendelser, oppstår. Et robust disposisjonsfond er viktig som en buffer mot slike svingninger.

Artsgruppene har i seg grunntjenestene i en tradisjonell sosialtjeneste, herunder de administrative kostnadene med tjenesten, og stønadene som utbetales til brukerne av tjenesten.

Antallet flyktninger i introduksjonsprogram er per i dag 14 voksne. I Folldal bor det for tiden 21 voksne og 8 barn som følges opp av flyktningetjenesten. Det planlegges ikke bosetting av nyankomne innvandrere fra land utenfor EØS i 2018 og integreringstilskuddet er justert tilsvarende.

Artsgruppe 101-109 Lønn og Sosiale utgifter

Det er ingen endringer på stillingene på NAV der vi har 2 stillinger som saksbehandlere. Det er 1 fast stilling i 100 % på flyktningetjenesten. Prosjektstillingen i flyktningetjenesten er tatt ut av budsjettet.

Sommerjobb for ungdom er tatt ut av budsjettet for 2018. Dette gir en endring på kr. 180 000,- fra 2017.

Det er for tiden ingen brukere på kvalifiseringsprogram. Dette er en ordning der det ligger en anbefaling fra sentralt hold om å benytte denne mer aktivt. Det er grunn til å tro at ordningen vil bli brukt i 2018. Budsjettmessig er det tenkt bruk av fondsmidler på dette tiltaket.

Nyankomne innvandrere fra land utenfor EØS som har rett og plikt til å delta på introduksjonsprogrammet har en rett til å motta introduksjonsstønad. Utbetaling av introduksjonsstønad er redusert i forhold til forrige år. Beløpet justeres etter hvor mange personer som har rett på ytelsen.

Tabell: Ansatte/bemannning

	2016	2017	2018
Økonomisk sosialhjelp (inkl. forarbeid knyttet til Husbankens ordninger)	2,0	2,0	2,0
Flyktningetjenesten		1,3*	1

- 0,3 er prosjekt

Artsgruppe 110-128 Varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon

Beløpet knyttet til etablering (utstyr som gardiner, huskeråd) av nyankomne er sterkt redusert. Dette henger sammen med at Folldal kommune ikke er anmodet om ny bosetting i 2018.

Artsgruppe 130-139 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon.

Utgifter til Nord-Gudbrandsdal Kriesenter, Overgrepsmottak og Meskano. Små budsjettmessige endringer.

Artsgruppe 140-149 Overføring til stat, fylke, kommuner og andre

Kostnader knyttet til utbetaling av økonomisk sosialhjelp er økt noe i budsjettet for 2018. Årsaken til dette er våre KOSTRA tall som viser et økende behov. Dette er kombinert med at vi erfaringsmessig ikke klarer å formidle flyktninger ut i ordinært arbeid her hos oss etter endt opplæring (introduksjonsprogram). Ved bosetting av nyankomne har kommunen som hovedregel forpliktet seg

for en fem-års periode, og livsopphold etter endt introduksjonsprogram blir økonomisk sosialhjelp for de som ikke er i stand til å forsørge seg selv.

Med endringene i sosialtjenesteloven fra 01.01.2017 har kommunene plikt til å kreve aktivitet til personer under 30 år som mottar sosialstønad til livsopphold. Når mottaker av ytelsen har plikt til å være i aktivitet har samtidig kommunen en plikt til å stille plasser til disposisjon slik at den enkelte kan etterkomme sine plikter. Lovendringen er innført fordi det forskningsmessige er belegg for å si at aktivitet har positiv effekt, - særlig på yngre mennesker. Samarbeidet mellom NAV og kommunens andre tjenesteområder må videreutvikles for å få til et godt tilbud her.

Det er viktig at man bestreber seg på å lykkes med integreringsarbeidet, slik at utgifter for bosatte over 5 år og også ekstra utgifter første 5 år holdes så lave som mulig.

Artsgruppe 150-158 Finansutgifter
Sosial lån, ingen endringer foreslått.

Artsgruppe 160-169 Salgsinntekter

Artsgruppe 170-178 Refusjoner

Artsgruppe 179 Interne overføringer

Artsgruppe 180-189 Overføring fra stat, fylke, kommune og andre
I hovedsak knyttet til integreringstilskuddet. Beløpet er justert og beregnet etter faktisk antall flyktninger.

Artsgruppe 191-198 Finansieringstransaksjoner
Bruk av fond til kvalifiseringsprogram og tilbakebetaling av sosiale lån.
Bruk av flyktningefondet til å bla. å drifte tjenestene. Beløpet er tatt ned i tråd med lavere overføringer fra staten.

Indikatorer og måltall for NAV.

	Folldal 2015	Folldal 2016	Folldal 2017 - hittil	Kostra gruppe 02 2016	Landet 2016
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten per innbygger	1869	2436		1750	2403
Sosialhjelpsmottakere	36	42			
Andelen sosialhjelpsmottakere 18 – 24 år, av innbyggere 18 – 24 år (prosent)	4,0	3,5			
Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alder 20 – 66 år (prosent)	4,1	4,9			
Gjennomsnittlig stønadslengde, mottaker 18 – 24 år (måneder)	1,6	4,2			
Gjennomsnittlig stønadslengde,	3,2	3,8			

mottaker 26 – 66 år (måneder)					
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 mnd. eller mer	5	10			
Antall vedtak om kvalifiseringsprogram		0	0		
Antall vedtak om råd og veiledning (§17)					

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

NAV er bekymret over at det er en nasjonal trend at stadig yngre mennesker søker økonomisk bistand fra NAV. Det er også bekymringsfullt at unge mennesker blir gående (for) lenge på økonomisk sosialhjelp. Disse trendene ser vi dessverre også i Folldal.

Folldal har et begrenset med jobber, samtidig er arbeidslivet stabilt. Det er viktig å være klar over at NAV forutsetter både geografisk og yrkesmessig mobilitet overfor de som står uten fast arbeid/inntekt.

Det har vært en økning i mottak av flyktninger de siste årene og det må påpekes at integreringsarbeidet er viktig for at dette ikke skal påvirke økonomien i planperioden.

9. Service og kultur, ramme 400 – 499

Alle tall i 1000 kr

Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020	Økonomiplan 2021
8 230	8 787	8 994	8 994	9 044	8 994	9 044

I rammen til service og kultur ligger følgende tjenester/ansvarsområder:

Tjeneste	Målgruppe
Servicekontor (post, arkiv, kundebetjening, saksbehandling, møteutsending, Internett, utleie)	Ansatte, innbyggere, hytteiere, eksterne henvendelser
IKT (drift, service og utvikling)	Verktøy for ansatte og elever
Kulturkontor (saksbehandling, kulturarrangement, museumsarbeid, lag og foreninger)	Innbyggere, lag og foreninger, fritidsbeboere
Kino	Alle
Fritidsklubb	Barn og unge (5 kl. - 18 år)
Bibliotek	Alle

Utviklingstrekk, prioritering

Det legges ikke opp til aktivitetsøkning i 2018. Av arbeidsoppgaver som må ha stort fokus også neste år, er arbeidet med arkivplan samt arbeidet med ny hjemmeside. Begge skal være ferdige til 01.03.2018. Arbeidet med utarbeidelse av kulturminneplan krever også stort fokus selv om den etter framdriftsplanen ikke er beregnet ferdigbehandlet før våren 2019. Utarbeidelse av arkivplan og kulturminneplan vil i hovedsak kreve personressurser, det samme gjelder arbeidet med ny hjemmeside. Til arbeidet med kulturminneplanen har kommunen fått tilskudd på kr 200.000, og det er ansatt en prosjektmedarbeider i 0,4 stillingshjemler i et halvt år fra september 2017.

Bemanningen på servicekontoret er redusert med 0,2 stillingshjemler, slik at vi er tilbake til 4,0 stillingshjemler som er bemanningen vi skal ha. Dette gir en innsparing i 2018.

Selv om kommunen har tatt i bruk elektronisk utsendelse av faktura/post, bruker vi fortsatt forholdsvis mye penger på porto. Det kan være flere grunner til det, blant annet sender legekantoret i hovedsak fysisk post. Dessuten tar det tid å endre rutiner. På sikt antas det at ordningen vil gi en større besparelse.

Leasing av kopimaskiner har vært ute på anbud i 2017, og kommunen har inngått ny avtale som gir en større besparelse. Follow me er tatt i bruk, det vil si at man må gi seg til kjenne med eget identitetskort/egen innlogging for å få ut utskrifter. Dette gir økt datasikkerhet, noe som er viktig. Erfaringen tilsier også at ordningen bidrar til at antall kopier går ned, så det kan ligge en mindre innsparing her.

Våre utgifter til IKT øker. I hovedsak er dette knyttet til vår deltakelse i IKT Fjellregionen IKS (FARTT), men det er også lagt inn en økning til innkjøp av inventar og utstyr. Økningen gjelder for både skole og organisasjonen ellers. Budsjettposten ble kraftig redusert i årets budsjett, men det har vist seg svært vanskelig å gjennomføre i praksis. Det oppstår ofte situasjoner der det er nødvendig å skifte ut maskiner i tillegg til at det alltid vil være behov for nye. Det anses derfor nødvendig med en økning. På biblioteket er det lagt inn en mindre økning på bokkjøp. Det anses nødvendig da posten har stått med samme beløp i årevis, og det kommer stadig nye utgifter som for eksempel faste utgifter i forbindelse med e-bøker. Budsjettposten ble justert ned for inneværende budsjett, men det har vist seg vanskelig å gjennomføre.

Utgifter knyttet til valg tas ut da det ikke er valg i 2018.

Artsgruppe 101- 109. (Lønn og sosiale utgifter)

Tabell: Ansatte/bemanning

	2016	2017	2018
Servicekontoret	4,0	4,2	4,0
IKT	1,0	1,0	1,0
Kulturkontoret	1,0	1,0	1,0
Kino	0,22	0,22	0,22
Fritidsklubb	0,22	0,22	0,22
Bibliotek	1,05	1,05	1,05

Totalt service og kultur	7,49	7,69	7,49
---------------------------------	-------------	-------------	-------------

Som en følge av naturlig avgang er det lagt inn en reduksjon på 0,2 stillingshjemler på servicekontoret. Antall stillingshjemler er dermed 4,0 som er vedtatt bemanning.

Innen kultur er det ansatt en prosjektmedarbeider i 0,4 stillingshjemler fram til midten av mars. Stillingen er midlertidig og lønnes ved bruk av tilskudd. Dette er grunnen til at den ikke er lagt inn i lønnsbudsjettet.

Artsgruppe 110 – 128 (varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon)

Det er behov for enkelte justeringer innen artsgruppen. Kommunen har tatt i bruk ny rutine for utsending av fakturaer i tillegg til KS Svar Ut, det antas at dette vil gi besparelser på både kopieringspapir, konvolutter og porto. Besparelsen er imidlertid vanskelig å anslå, og den har så langt vært mindre enn forventet. Ny avtale for leasing av nye kopimaskiner gir en besparelse på kr 80.000. Inventar/utstyr innen IKT er justert opp med kr 65.000; kr 170.000 anses allikevel som et nøkternt budsjett for hele organisasjonen. Innkjøp av bøker på biblioteket er justert opp med kr 15.000. Abonnement er justert ned, noe som innebærer at det ikke er rom for aviser til spiserommet på Nyberg. Ellers er det mindre endringer, blant annet er det lagt inn kontingent til Arkivplan.no for 2 år; denne betales annet hvert år.

Artsgruppe 130 – 139 (kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon)

Utgifter knyttet til deltakelse i IKT Fjellregionen IKS (FARTT) øker med kr 276.000 til kr 3.191.000. Våre utgifter i forbindelse med innkjøp (Abakus) indeksreguleres til kr 252.000. Deltakelse i andre samarbeid er uendret.

Artsgruppe 140 – 149 (overføring til stat, fylke, kommune eller andre)

Tilskudd til sang/musikk og idrett foreslås redusert med 1/3 fra fjorårets budsjett som var på kr 73.000. Mottakerne av disse tilskuddene har dessuten i hovedsak gratis husleie på øvinger/treninger. Tilskudd til idrettsvaktmester foreslås opprettholdt på fjorårsnivå med kr 75.000. Når det gjelder tilskudd til SFG, så foreslås også dette redusert med 1/3 til kr 100.000.

Artsgruppe 160 -179 (inntekter)

Selv om det skulle bli økt merverdiavgift på kinobilletter, foreslås prisene uendret da de ble justert til kr 70 på barne- og familiefilmer og kr 100 på ungdom- og voksenfilmer i fjor. Det betyr at vi har ens pris enten det er premiere eller ikke. Pris på FolldalsJul ble sist endret i 2013, det foreslås derfor at denne indeksreguleres (KPI 7,7 for perioden) og avrundes oppover til kr 110.

Ansvar 420 Valg

Det er ikke lagt inn noe på valg da det er valg bare annet hvert år.

Måltall for tjenesteproduksjonen innen rammeområdet

Mål for virksomheten i 2018

Nå målene i KS e-Kommune-strategi for vår hjemmeside	Komme opp på gjennomsnittsnivå i landet på bedømmelse av hjemmeside
--	---

Antall utlånte bøker på biblioteket	16000
Antall brukere av junior- og fritidsklubb	Gjennomsnittstall brukere: juniorclubb: 20 ungdomsklubb: 15
Antall brukere av kino	Gjennomsnitt antall brukere: 27
Nedetid på data	0%
Utlagt postliste alle virkedager på hjemmesiden	Postliste legges ut daglig.

Utviklingstrekk i økonomiplanperioden:

Ansvar 420 - valg

Utgifter i forbindelse med valg er tatt ut i budsjett for 2018, besparelsen utgjør kr 75.000. Det er kommunevalg- og fylkestingsvalg i 2019, så da er utgiften lagt inn i økonomiplanen.

Ansvar 450 – bibliotek

Selvbetjent/meråpent bibliotek. Det har vært et ønske om selvbetjent/meråpent bibliotek, det vil si at brukerne selv kan låse seg inn og ut for å låne/levere bøker. Dette er et kostnadskrevende tiltak som det vil være vanskelig å forsvare økonomisk for vårt bibliotek. Tiltaket er derfor skrinlagt, men det kan være aktuelt å anskaffe en selvbetjeningsautomat som er tenkt brukt for utlån/innlevering for skolen. Anskaffelse/installasjon vil koste om lag kr 35.000 og årlig serviceavtale i underkant av kr 10.000. Alle priser er eks mva.

Det er ikke funnet rom for dette i budsjettforslaget, tiltaket er heller ikke lagt inn i økonomiplanen.

Ansvar 451 – kino

Bedre kapasitet på internettlinje/alternativt innhold: Det er snakk om å øke kapasiteten fra 10 til 25 mbs. Med dagens kapasitet tar det 2 døgn å motta film, og det er ikke mulig med liveoverføringer. Dessuten er det dårlig kapasitet ved LAN på fritidsklubben. Ved å oppdatere internettlinje og anskaffe utstyr kan teater, opera, konserter, idrettsarrangementer og lignende kan vises. Investeringer er anslått til kr 10.000, mens driftsutgiftene vil øke med om lag kr 26.000.

Det er ikke funnet rom for dette i budsjettforslaget, tiltaket er heller ikke lagt inn i økonomiplanen.

10. Teknisk, landbruk og utvikling, ramme 5000 – 7500

Alle tall i 1000 kr

Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
----------	----------	----------	-------------	-------------	-------------	-------------

2016	2017	2018	2018	2019	2020	2021
11 097	11 098	11 177	11 177	11 172	10 502	10 502

I rammen til TLU ligger følgende tjenester / ansvarsområder:

Tjeneste	Målgruppe
Kommunale bygg og eiendommer	Interne og eksterne brukere/leietakere
Kommunale veger	Alle
Vann, avløp og renovasjon	Alle abonnenter
Brann og feiing; Midt-Hedmark Brann- og Redningsvesen IKS	Ekstern tjeneste, lokalt utført for befolkningen i vår kommune.
Kommunal landbruksforvaltning	Alle som har eller planlegger å anskaffe landbrukseiendom
Miljø og utmark	Alle
Byggesak, deling, utslippstillatelser	Alle
Oppmåling	Alle
Geodata	Alle
Private reguleringsplaner, behandling	Private utbyggere
Utarbeidelse av kommunale reguleringsplaner, andre planer	Alle Forvaltningen
Eiendomsskatt	Alle som eier eiendom i kommunen

Utviklingstrekk, prioritering

Artsgruppe 101- 109. (Lønn og sosiale utgifter)

Tabell: Ansatte/bemanning

	2014	2015	2016	2017	2018
Renhold	6,8	6,8	6,8	6,8	7,0
Drift / vann / avløp	5,8	5,8	5,8	5,8	6,8
Adm./saksbeh.	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Prosjekt investering					1,0
Sum TLU	19,3	19,3	19,3	19,3	21,5

Endringer fra 2017 til 2018:

Renhold	økt med 16,5% stilling, renhold MOT-bygningen
Drift	økt med 100 % stilling på VAR-området, denne går i sin helhet inn i sjølkostregnskapet og gir ikke økning på driftsbudsjettet. Vaktmesterressurs for MOT er tatt innenfor ordinær bemanning
Prosjekt investering	opprettet ny 100 % stilling i hht. budsjettvedtak 2017. I tabellen over ligger denne inne først for 2018. Stillingen belastes investering i sin helhet og gir ikke utslag på driftsbudsjettet

Artsgruppe 110 – 128 (varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon)

Drifta er i hovedsak lagt opp som i 2017, men med noe styrking av enkelte poster på vedlikehold. Særlig gjelder dette veger, der vi i flere år har sett stadig økte kostnader som dels skyldes klimaendringer (ustabilt vær).

Det er satt opp et driftsbudsjett for MOT-bygningen med en nettoutgift på 20', det ligger da inne intern husleie på en avlastningsleilighet i tillegg til ordinære husleieinntekter.

Status for bygg som har vært forutsatt å gå med 0 i utgift etter vedtak om bygging av skole. I Follvang er det fortsatt ordinær kommunal drift. Det vil bli lagt fram sak om utfasing av oljefyr på Dalen skule i løpet av 2018.

	Driftsutgifter	Leieinntekt	Netto utgift
Verket skole:	28 000	0	28 000
Dalen skule	284 000	180 000	104 000
Follvang	219 000	0	219 000

Landbruksprosjektet avsluttes i 2017, men det vil være noen tiltak som fortsetter inn i 2018 – finansieres av tilskudd.

Artsgruppe 130 – 139 (kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon)

Veterinærtilskudd og ekstra veterinærvakt i mai er lagt inn som for 2016 og 2017.

Artsgruppe 140 – 149 (overføring til stat, fylke, kommune eller andre)

Energispareprosjektet er avsluttet, men det er lagt inn 20' i konsulentbruk dersom det blir aktuelt å søke ekstern bistand til oppfølging i energientreprenør i garantifasen.

Vår andel til Midt-Hedmark brann- og redningsvesen er økt med 73' på grunn av økte kostnader i forbindelse med ny organisering av 110-sentralen.

Det er ikke lagt inn noe på underskuddsdekning av private vannverk, siste utbetaling var i 2012. Tilskudd til privat veg i Grimsbu (vegen til Kroktjønnå/Stormoegga) er lagt inn som før.

Interkommunalt prosjekt for skadefelling av rovdyr for årene 2017-2020 er innarbeidet med 30.000,-.

160 – 169 (salgsinntekter)

Her ligger leieinntekter, gebyrinntekter m.v. Husleieinntekter er lagt inn som for 2017, justert etter KPI eller egne avtaler (kontorlokaler).

Avgifter og gebyrer, foreslåtte endringer:

Ansvar	Endring	Kommentar
550 Utleieboliger – husleie	+ 1,6 %	Endres iht. KPI. Det er ellers vedtatt en gjennomgang av husleiesatsene mtp tilpasning til gjengs leie
551 Pensjonistboliger - husleie	+ 1,6 %	
524 Utleiesatser flerbrukshus mv	+ 1,6 %	Endret etter KPI, avrundet
620 Vannverk – gebyr	+ 10,0 %	Bruk av selvkostfond i tillegg, som forventes å bli negativt i 2017

625 Kloakker – gebyr	+ 0,0 %	Går med et lite overskudd, avsetning til fond (negativt fond)
627 Septikrenovasjon – gebyr	+ 10,0 %	Økte priser på slambehandling
632 Feiervesen – gebyr	Følger satsene i MHBR IKS	
670 Renovasjon – gebyr	+ 5,0 %	FIAS varsler en mindre økning, vi har negativt selvkostfond og lave renovasjonsgebyrer
Saksbehandling. gebyrer	+ 1,6 %	Endres i hht. KPI, avrundet. Det er gjort en del tilpasninger i gebyrene for oppmålingsarbeider for å få bedre samsvar mellom arbeidsomfang og gebyr.

Det vises til kommunens gebyrreglement m.v. for mer utfyllende beskrivelser.

Måltall for tjenesteproduksjonen innen rammeområdet

Indikatorer - måltall:

Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal veg og gate

	Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2018 – måltall			
2017 – måltall			40000
2016	83002	83206	29903
2015	77128	78064	24903
2014	74547	81984	66000

Folldal ligger som før lavt på utgifter til vegvedlikehold, men vi ser klart at utgiftene og behovet øker. Det blir utfordrende å holde måltallet framover på litt sikt.

Brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter

	Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2018 - måltall			
2017 - måltall			900
2016	972	918	1097
2015	897	845	1057
2014	861	837	996

Her ser vi at Folldal ligger over gjennomsnittet, samtidig som vi oppfatter at vi bruker for lite på planlagt vedlikehold. Dette kan skyldes variabler ift. hva som innrapporteres og hvordan den enkelte budsjetterer, men en kan også spørre seg om vi bruker pengene på riktig måte. For eksempel kan det over tid lønne seg å bruke mer penger på planlagt vedlikehold og dermed mindre på «brannsløkking». Dette må vi ha fokus på videre i vedlikeholdsplanleggingen.

Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter

	Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2018 – måltall			120
2017 - måltall			120
2016	121	122	198
2015	113	111	189
2014	113	111	165

Med gjennomføring av energispareprosjektet er det garantert en besparelse på over 40 % på energi til oppvarming for Nybeg/Helsetun, FBSS, barnehagen og skole/flerbrukshus. Måltallet bør derfor

være innen rekkevidde, men ikke fullt ut før 2019. Garantiperioden etter EPC-kontrakten starter 20.08.18.

Andel utleid areal, boliger og næringslokaler

	Utleieboliger (25 leil.)	Alders - /omsorgsboliger (49 leil.)	Kontorlokaler* (1245 m2)
2018 – måltall	95 %	95 %	85 %
2017, pr. nov.	93 %	92 %	80 %
2016	95 %	90 %	80 %
2015	95 %	85 %	80 %
2014	75 %	70 %	80 %

* Omfatter Nyberg, Helsetun og Dalen skule. Verket skole er *ikke* tatt med her.

Det er jevn etterspørsel etter boliger, men noe slakk vil det alltid være på grunn av oppsigelsestider, mindre oppussingsarbeider osv.

For kontorlokaler er det særlig Dalen skule som er utfordrende, der er det ca. halvparten av lokalene som er utleid. Videre ville selvsagt Verket skole dratt ned statistikken vesentlig dersom den var med i oppsettet, der det er ca. 2500 m² som står ledig.

10. Interkommunale ordninger

Folldal kommune deltar i flere interkommunale ordninger. Dels er dette snakk om felles nettverk i regionen, dels er det deltagelse i interkommunale selskaper (IKS eller AS) og vertskommunesamarbeid etter Kommunelovens § 28b.

Generelt er målet med samarbeid om tjenesteproduksjon i hovedtrekk bedre ressursutnyttelse og/eller bedre kvalitet på tjenestene. Samarbeidsløsninger kan også velges for å løse rekrutteringsrelaterte problemer og for å drive positiv kommune- og regionutvikling.

Ordning/enhet	2017	2018	Utvikling	Prosent
Rådmannen				
Regionrådet	80000,00	79000,00	-1000,00	-1,25 %
Revisjon Fjell IKS	242000,00	251000,00	9000,00	3,72 %
Kontrollutvalg Fjell IKS*	149000,00	154000,00	5000,00	3,36 %
Regnskapskontrollen	137000,00	138000,00	1000,00	0,73 %
Barnevern	2041000,00	2067000,00	26000,00	1,27 %
TATO skolesamarbeid	355000,00	388000,00	33000,00	9,30 %
HRO			0,00	
Legevaktsformidling	274000,00	297000,00	23000,00	8,39 %
Legevakt	421000,00	422000,00	1000,00	0,24 %
Jordmortjeneste	110000,00	110000,00	0,00	0,00 %
Psykolog		214000,00		
TLU			0,00	
FIAS	2355000,00	2362000,00	7000,00	0,30 %
Geodata/NØGIS	430000,00	430000,00	0,00	0,00 %
Midt Hedmark brann- og redningsvesen	2100000,00	2133000,00	33000,00	1,57 %

NAV			0,00	
Krisesenter	117000,00	117000,00	0,00	0,00 %
Overgrepsmottak	9000,00	9000,00	0,00	0,00 %
Meskano	76000,00	76000,00	0,00	0,00 %
Norskopplæring for voksne innvandrere	1284000,00	1296000,00	12000,00	0,93 %
Service og kultur			0,00	
Abakus AS	247000,00	252000,00	5000,00	2,02 %
FARTT	2915000,00	3191000,00	276000,00	9,47 %
IKA Opplandene	44000,00	46000,00	2000,00	4,55 %
Teater i Fjellregionen	10000,00	11000,00	1000,00	10,00 %
Anno museum, Nord-Østerdal	41000,00	40000,00	-1000,00	-2,44 %
Skole			0,00	
PP tjeneste	659000,00	655000,00	-4000,00	-0,61 %
	14108000,00	14738000,00	642000,00	4,55 %

I tabellen er det angitt budsjettall for 2017, samt budsjett for 2018.

11. Driftsstøtte fra kommunen

Flere institusjoner, lag og foreninger søker om driftsstøtte fra kommunen. Vedlagt en oversikt over disse der omsøkte midler, tildeling for 2016 og foreslått tildeling for 2017 fremkommer.

Søknader om tilskudd	Omsøkt	2017	Forslag 2018	Merknad
Tilskudd løypekjøring	65 000	55 000	55 000	Folldal Turlag, jfr. tidligere inngått avtale
Turist informasjon		55 000	55 000	Driftes i dag av Stiftelsen Folldal Gruver.
Frivilligsentralen	518 000	491 000	518000	Statlige midler er tilført kommunens ramme.
Folldal Vekst	Opptopping til 400 000	300 000	300 000	
Stiftelsen Folldal Gruver – til formidling		150 000	100 000	
Driftstilskudd veterinærer		135000	135000	
Idrettsvaktmester		75 000	75000	(Folldal IF)
Til lag og foreninger Idrett Musikk		73 000	57 000	

Egenkapitalinnskudd	533 000	2018	Finansieres ved overføring fra driftsbudsjettet
Kirkeformål	500 000	2020	I henhold til vedlikeholdsplan for kirkene. I hovedsak gjelder dette oppvarmingstiltak / utfasing av oljefyr i Folldal kirke
ENØK-tiltak Investeringspakke EPC	1 700 000	2018	Prosjektet går i 2017 og 2018, der det vesentligste av investeringene gjennomføres i 2017. I restsummen for 2018 er det tatt høyde for kjente kostnadsøkninger, bl.a. i forbindelse med brønnboring
Egenandel dugnadsfiber	600 000	2018-21	Foreslår å legge inn et årlig beløp i perioden som kommunens andel i samfinansiering av bredbåndsutbygging. Komite 2 skal utarbeide strategi for bredbåndsutbygging med frist første k-styremøte i 2018
5000 Nyberg: Rehabilitering kjøkken / brannvarslingsanlegg	200 000	2018	Kjøkkenet er trangt og slitt, det er også behov for oppgradering av elektrisk anlegg Videre har kommunen fått pålegg om etablering av brannvarslingsanlegg, etter tilsyn med MHBR. Dette grunnet møter i k-styresalen på kveldstid der det ikke er varsling og kun en rømningsveg
5100 Follvang: Rehabilitering	14 500 000	2021	Egen sak (17/633), om denne skal gjennomføres avhenger av utredninger og vedtak om svømmehall/idrettshall
5210 Folldal Barnehage: Asfalt / dekke øvre område	200 000	2018	Masseutskifting / asfalt
Uteområde	200 000	2019	Oppgradering av uteområdet inkl. lekeapparater. Det var søkt om spillemidler til nærmiljøanlegg, dessverre med avslag
5240 Folldal Flerbrukshus: Svømmehall / idrettshall	30 000 000	2020	Utredes 2017/18. Kostnadsramme er foreløpig høyst usikker men med mva-refusjon og 1/3 tilskudd kan det være realiserbart. Alternativt kan det bli oppgradering av dagens svømmehall
5400 FBSS: Ombygging / tilbygg, prosjektering	200 000	2018	Forprosjekt for avklaring av videre tiltak
Ombygging / tilbygg, bygging	20 000 000	2019	Oppfølging etter forprosjekt, kostnadskalkyle settes opp der. Erstatte nytt «MOT-bygg». Tilskudd og mva-refusjon kommer i tillegg

Reserverstrømsanlegg	1 300 000	2018	Forprosjekt er gjennomført, justert kalkyle
Inngangsdør nedre øst	180 000	2018	Kan evt tas inn i ombyggingsprosjektet, men det haster med denne da døra er utslitt og kan havarere snarlig
Motoriserte personløftere, 3 stk	225 000	2018	1 motorisert (selvgående) personløfter til hver avdeling. Gir vesentlig mindre slitasje på ansatte og forebyggende ift. sykefravær. Tilsvarende personløftere er kjøpt inn på MOT (2 stk)
5500 Utleieboliger:			
Nye tak	500 000	2018	Har justert opp kostnaden på denne i hht. mer detaljert forprosjekt
5510 Pensjonistboliger:			
Nye tak	540 000	2018	Samme som for 5500 Utleieboliger
Vinduer og balkongdører	600 000	2018	Videreføring av igangsatt arbeid. Var tidligere satt opp som et flerårig prosjekt, foreslår å ta resten på 2018 (er igangsatt i 2017)
Tiltak redusert brannrisiko	200 000	2018	Omfatter tiltak som brannvarslingsanlegg, komfyrvakter, varmepumper. Er i gang med kartlegging av behov gjennom prosjektmidler fra Gjensidigestiftelsen/ MHBR. Etter kartlegging kan vi søke tilskudd til delfinansiering av tiltakene
			Med plass for 4-5 biler. Ref. sak 17/179
Garasjebygg / carport	400 000	2021	
6200 Vannverk:			
Sanering ledningsnett/kummer	2 000 000	2018-2021	Videreført etter saneringsplan
Vann/avløp Gruvvegen	500 000	2018	Omfatter videreføring av utskiftingene ved Torget/Liavegen, for sanering/nytt ledningsnett videre ned mot Prix
Avherdingsanlegg Dalholen	1 500 000	2018	Anlegg for reduksjon av kalsiuminnhold i vannet. Tilsvarende anlegg som det som er etablert i sentrum men i mindre skala. Forprosjekt pågår
6250 Kloakker:			
Overgang til radioovervåkning	220 000	2018	Gjenstår 1 pumpestasjon som ikke er tilkoblet driftsovervåkningssystemet

Vann/avløp Gruvvegen	500 000	2018	Felles med vann, se kommentarer under 6200
Forlengelse avløpsledning Krokhaug	3 000 000	2020	Se ksak 30/15. Videreføring fra Fløtten til Borkhus/Brandsnes
Sanering ledningsnett/kummer	2 000 000	2018- 2021	Se kommentar for tilsvarende punkt under vannverk. Overvannsnett kommer også inn her.
Sanering renseanlegg	100 000	2018	Gjelder nedlagt renseanlegg på Dalholen
6500 Kommunale veger: Utbedring av bru over Folla, Hovdagrenda	1 000 000	2019	Denne er tidligere utsatt i tid. Ingen vesentlig forverring av tilstand de siste åra.
Bru og veg Rykroken	3 750 000	Utenom periode n	Viser til sak 17/705
Gatelys FV 704	600 000	2019	Kommunestyret vedtok å ta inn 150' i 2018-budsjettet. En kostnadskalkyle viser at behovet er i størrelsesorden 600'. Foreslår derfor å øke summen samt utsette prosjektet til 2019 for å søke samarbeid og samfinansiering med fylkeskommunen, som er vegeier av fylkesvegen
7500 Oppmåling: Nytt oppmålingsutstyr	120 000	2018	Foreslår anskaffelse av eget oppmålingsutstyr. Vi leier i dag utstyr av Tynset kommune, sammen med Rendalen og betaler årlig leie 15-20'. Utstyret fungerer men er gammelt og tungvint. Videre gir delt utstyr lite fleksibilitet mht bruken, og krever reisekostnader / tidsbruk i forbindelse med henting og levering.